

ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ
ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

2017

Содржина

06

Порака од Главниот извршен директор

08

Стратешки осврт

За Групацијата ТИТАН
За УСЈЕ
Материјални прашања
Усогласување на нашата стратегија со целите за одржлив развој

16

Резултати од работењето

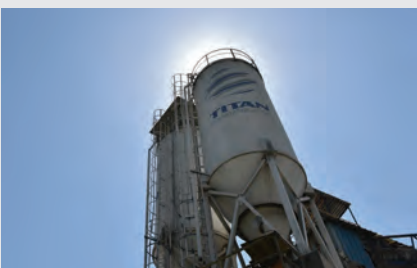
Финансиски резултати
Обезбедување вредност за сите
Нефинансиски резултати
- Општествено делување

- Безбедност и здравје при работа
- Нашите луѓе
- Вклучување на засегнатите страни
- Развој на заедницата

- Заштита на животната средина

38

Корпоративно управување

Добро управување
Финансиски и нефинансиски ризици
Посветеност на Глобалниот договор на ОН

41

Додатоци

Финансиски извештаи
Нефинансиски извештаи

Растеме и постигнуваме успеси заедно

Во 2017 година продолживме да напредуваме во однос на нашите клучни приоритети за раст на профитабилноста, развивајќи извонредност во работењето и негувајќи ја долгорочната одржливост на нашата дејност. Нашите цели за одржлив развој (SDGs) за 2020 се поставени во 2016 година и се во согласност со нашата стратегија.

Поставени во соработка со сите наши засегнати страни, тие се дизајнирани да ни помогнат успешно да се справиме со големиот број деловни, општествени и еколошки предизвици.

Компанијата продолжува да ги проширува своите активности за соработка, учејќи од своите засегнати

страни и продлабочувајќи ги своите партнерства на сите нивоа. Оваа заложба за постојано подобрување ни овозможува да ги интегрираме потребите на засегнатите страни во нашата стратегија и повеќекратно да ја зголемиме вредноста што ја создаваме и ја споделуваме со нив.

2017 накусо

Приходи од продажба и останати приходи

€ 4,248 милиони МКД

Добивка пред камата, даноци и амортизација (ЕБИТДА)

1,348 милиони МКД

Добивка по оданочување

€ 1,093 милиони МКД

Вкупно средства

4,492 милиони МКД

Инвестиции

Вкупно

258 милиони МКД

За животна средина и безбедност и здравје:

55 милиони МКД

Вработени (на 31.12.2017)

275

Порака од Главниот извршен директор

Почитувани соработници,

Во 2017 година продолживме со нашата заложба за одговорен и одржлив развој во свет на растечки еколошки и социјални предизвици и брзи технолошки промени, давајќи им приоритет на потребите на нашите партнери и на засегнатите страни. Задоволството е уште поголемо што ова го остваруваме во пресрет на дваесетгодишнината од влезот на ТИТАН во нашата компанија. УСЈЕ не е само долгогодишен производител на цемент од највисок и докажан квалитет, туку притоа се стремиме да изградиме и да негуваме партнерства и да обезбедиме дополнителни вредности и можности за развој на таленти, во заедницата и во средината во која работиме.

И покрај стабилизацијата на политичката ситуација во државата, сепак вкупната домашна потрошувачка на цемент е намалена за приближно 5% во споредба со претходната година. Ова главно се должи на намалувањето на изградбата на станбени и деловни објекти. УСЈЕ имаше подобри резултати од пазарните трендови и ја заврши годината со умерен пад од 3,7%. И покрај падот од 5% на домашните приходи од цемент, зголемените приходи од извозот придонесоа за вкупно зголемување на приходот од цемент за 2,6%. Истовремено, додека се стремиме кон поттикнување на развојот, зголемување на профитабилноста и придвижување на оперативната извонредност на повисоко ниво, и понатаму сме посветени на долгорочната одржливост.

На климатските промени гледаме како на еден од врвните приоритети во глобални рамки и имаме утврдено долгорочен акциски план за намалување на емисиите на CO₂. Во согласност со европските трендови, во 2017 година УСЈЕ започна со производство на нов вид цемент што доведе до намалени специфични бруто-емисии на CO₂ во споредба со 2016 година.

Во однос на безбедноста и здравјето, севкупната безбедност во фабриката беше подобрена со имплементирањето на многубројни технички подобрувања и континуиран развој на нашите луѓе. Покрај ова, годинава УСЈЕ го одбележа Светскиот ден посветен на безбедноста и здравјето, како и Европската недела на безбедноста и здравјето. Безбедноста и здравјето остануваат на врвот на нашите приоритети. Постигнавме добри резултати во имплементирањето кампањи насочени кон осврнување на две од нашите главни причини за повреди, правилно исклучување на машините при поправки и одржување (ЛОТОТО) и лизнувања, сопнувања и паѓања.

Следејќи ја Групацијата ТИТАН, нашиот приоритет се нашите луѓе како движечка сила на нашата компанија. Платформата за лидерство на ТИТАН претставува нашата основа за добро лидерство, а со цел постигнување извонредност во работењето како преку развој на луѓето и организацијата, така и врз база на системи за мерење на резултатите и фер наградување.

Одржливоста на нашиот бизнис се стремиме да ја постигнеме со активно вклучување на сите засегнати страни, предводени од начелата на транспарентност, отворен дијалог и соработка. Во 2017 година продолживме со поддршка на Европскиот пакт за млади како наш обид за подобрување на можностите за вработување на младите луѓе.

Со усогласување на приоритетите на нашата компанија со Целите за одржлив развој на ОН за 2030, целиме кон зајакнување на соработката со сите заинтересирани страни во рамките на Глобалниот договор на ОН, сосредоточувајќи се на човековите права, спречувањето мито и корупција и заштита на животната средина.

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

1 Стратешки осврт

- ЗА ГРУПАЦИЈАТА ТИТАН
- ЗА УСЈЕ
- МАТЕРИЈАЛНИ ПРАШАЊА
- УСОГЛАСУВАЊЕ НА НАШАТА СТРАТЕГИЈА СО ЦЕЛИТЕ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

За групацијата ТИТАН

Групацијата ТИТАН е вертикално интегриран производител на цемент и градежни материјали со 115 години искуство во индустријата. Со седиште во Грција, Групацијата има свои капацитети во 14 држави, на четири географски региони: САД, Грција и Западна Европа, Југоисточна Европа и Источен Медитеран. Групацијата има и заеднички вложувања во Турција и во Бразил. На крајот од годината, ТИТАН имаше вкупно 5 432 вработени.

Групацијата бележи пораст, а сопствениот развој го обезбедува со цврст систем за корпоративно управување, ефективна организациска и административна структура; формулирање и спроведување програми за едукација и

обука за вработените на сите нивоа, сектори и региони во кои е присутна; како и со силен, сеопфатен сет од корпоративни вредности и свест за општествената одговорност чиј главен столб е одржливиот развој.

ТИТАН Групацијата е учесник и активно придонесува во:

Главна цел

Нашата цел е да прераснеме во мултирегионален, вертикално интегриран производител на цемент, комбинирајќи ги претприемничкиот дух и оперативната совршеност со почитта кон луѓето, општеството и животната средина.

Стратешки приоритети

Географска диверзификација

Ја прошируваме нашата дејност преку стекнување и развивање на нови атрактивни пазари, за да ја прошириме основата за остварување профит и да ја намалиме зависноста од постоечките пазари.

Континуирано конкурентско подобрување

Воведуваме нови видови ефикасност во рамките на нашата дејност за да ги намалиме трошоците и да станеме поефективни и поконкурентни.

Вертикална интеграција

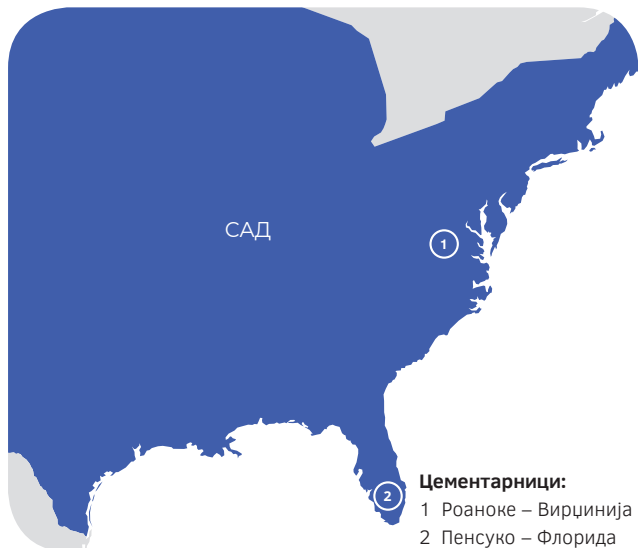
Ја прошируваме нашата дејност кон други производствени области во синџирот на вредности на цементот, подобро опслужувајќи ги нашите клиенти и пристапувајќи до нови можности за остварување добивка.

Фокус на човечкиот капитал и корпоративната општествена одговорност

Се грижиме за нашите вработени и нивниот развој и постојано ги подобруваме нашите добри односи со сите внатрешни и надворешни засегнати страни, секогаш стремејќи се кон заемно почитување и разбирање.

Каде работиме

САД

Грција и Западна Европа

Југоисточна Европа

Источен Медитеран

Заеднички вложувања

За УСЈЕ

Цементарница УСЈЕ се наоѓа во југоисточниот дел на Скопје и опстојува повеќе од 60 години. Во 1998 година, Цементарница УСЈЕ стана членка на Групацјата ТИТАН, мултирегионален производител на цемент, што значително придонесе за порастот на компанијата, обезбедувајќи неограничен пристап до технолошки, финансиски, правни, човечки и други ресурси и експертиза, а истовремено овозможи УСЈЕ постепено да прерасне во модерна фабрика.

Во 2017 година, компанијата просечно вработуваше 277 директни вработени и 212 индиректни вработени. Капацитетот на двете печки е околу 1.000.000 тони цемент, снабдувајќи го локалниот пазар со цемента според стандардот МКС EN 197-1. УСЈЕ поседува три

рудници, рудникот за лапор УСЈЕ, рудникот за варовник Говрлево и рудникот за песок.

Покрај производството на цемент, УСЈЕ поседува и погон за готов бетон, во кој се произведуваат различни видови бетон

Нашите вредности

Нашите вредности се темелат на тоа кои сме ние. Нашите суштински вредности се двигател на нашите постигнувања и раст. Цементарница УСЈЕ ги негува и ги споделува вредностите на Групацјата ТИТАН кои овозможуваат силна поврзаност и постојан развој, кои ја поддржуваат компанијата повеќе од еден век, кои произлегуваат директно од начелата, верувањата и визијата на Групацјата уште во 1902 година. Тие претставуваат основни елементи на нашата култура и семеен дух.

Интегритет

- Етички деловни практики
- Транспарентност
- Отворена комуникација

Вредност кон клиентите

- Предвидување на потребите на клиентите
- Иновативни решенија
- Висок квалитет на производите и на услугите

Постојано подобрување

- Организација која учи
- Подготвеност за промени
- Подготвеност за предизвици

Знаење и искуство

- Усовршеност на основните компетенции
- Компетентност на секоја функција
- Подобрување на нашата база на знаење

Испорачување резултати

- Вредност за акционерите
- Јасни цели
- Високи стандарди

Корпоративна општествена одговорност

- Безбедноста на прво место
- Одржлив развој
- Интеракција со засегнатите страни

Значајни настани во изминативе 20 години

Нашите производи

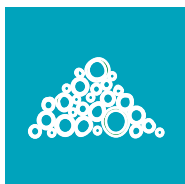
ЦЕМЕНТ

Цементот е врзувачка супстанција и главна компонента во готовиот бетон. Се добива со мелење на клинкер, гипс и други дополнителни материјали во фин прав.

ГОТОВ БЕТОН

Готовиот бетон се прави од цемент, агрегати и вода за да се произведе траен производ што може да се вгради во голем број формати. Обично се меша во производствените постројки според дадена спецификација и потоа се транспортира до градилиштата.

АГРЕГАТИ

Агрегатите се груби материјали како песок, чакал, кршен камен и рециклиран бетон, кои се користат во градежништвото. Ова се најексплоатираните рударски материјали во светот и се користат како суровина во цементот и како зацврстувачки агенс, на пример, во асфалт и бетон. Тие исто така може да се користат во фундаменти за патишта и железници.

Типови цемент што ги произведуваме:

CEM II/B-M (V-L) 42,5N

CEM II/A-V 42,5R

CEM I 42,5R

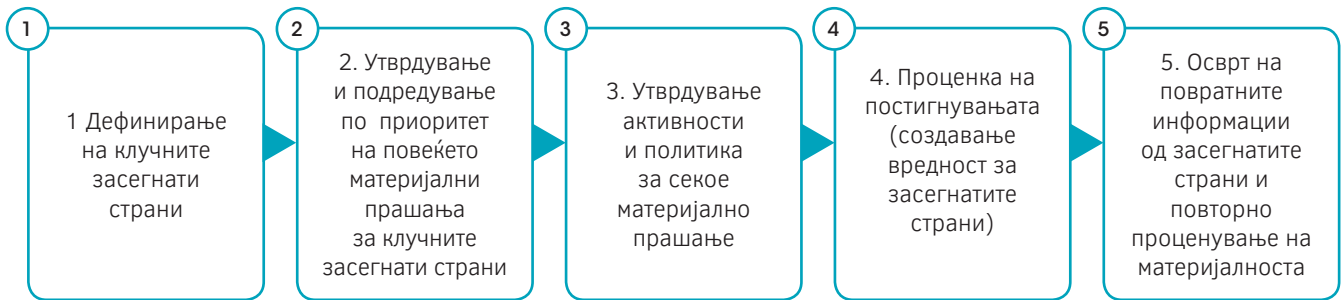
Сидарски цемент УСЈЕМАЛ МС5

Материјални прашања

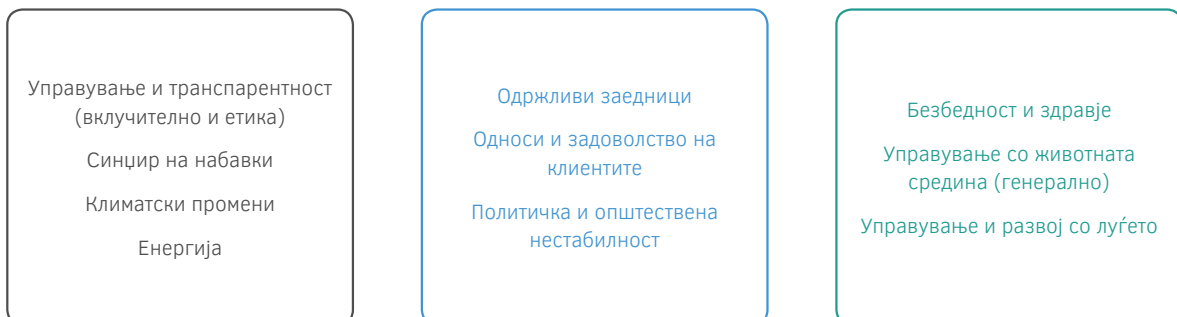
Нефинансиското работење ги опфаќа сите прашања што се утврдени како материјални прашања кои се однесуваат на за клучните засегнати страни на УСЈЕ. Проценката на материјалноста за ТИТАН и УСЈЕ претставува важен чекор при реализација на стратегијата за одржлив развој. Проценката на материјалноста е процес од пет чекори, кој ги комбинира повратните информации од дијалогот со

сите засегнати страни. Крајниот резултат од овој процес се користи како основа за усогласување на приоритетите на УСЈЕ со потребите на засегнатите страни, обезбедувајќи спроведување инклузивна и конзистентна стратегија за долгорочен одржлив развој. Процесот се одвива во циклус од три до пет години, а клучните чекори на овој процес се прикажани на дијаграмот подолу:

Резултатите од проценката на материјалноста секоја година се дополнува со континуирираниот дијалог со засегнатите страни што овозможува заемно разбирање, градење доверба и консензус, а со тоа и соработка за поддршка на одржливи решенија на сите нивоа.

Проценка на материјалноста на УСЈЕ за 2016- 2018

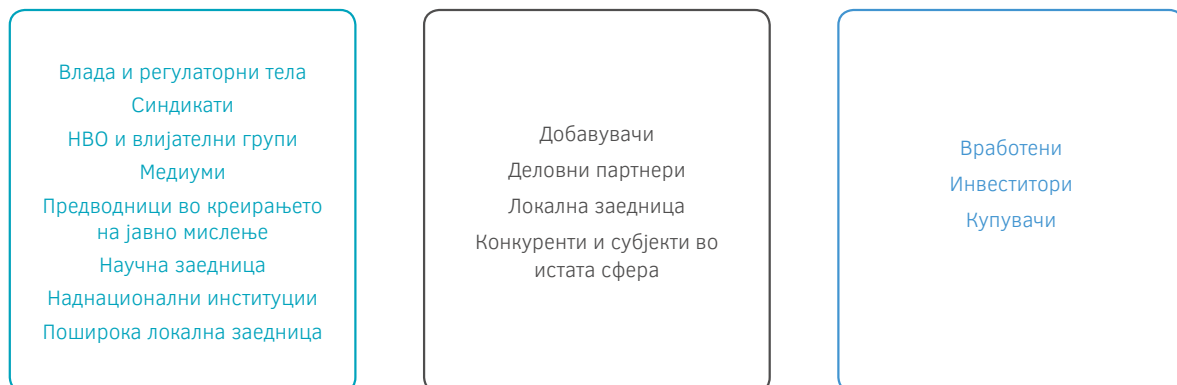
Важност за УСЈЕ

■ Ниска

■ Средна

■ Висока

Важност на нашите засегнати страни за нашиот бизнис

Важност за УСЈЕ

■ Ниска

■ Средна

■ Висока

Усогласување на нашата стратегија со целите за одржлив развој

Од 2015 година, кога УСЈЕ одлучи да ја усогласи својата стратегија за одржлив развој со Целите за одржлив развој на ОН 2030, УСЈЕ ги применува овие цели како заедничка основа за дијалог и соработка со своите клучни засегнати страни, како и за дефинирање на нашите приоритети и области за идно подобрување.

Материјално прашање	Ниво на приоритет	Кој е засегнат? (засегнати страни)	Што значи тоа за УСЈЕ?	Поврзаност со целите за одржлив развој
Безбедност и здравје	1	Вработени Деловни партнери Државни институции НВО	Добросостојба на нашите луѓе и изведувачи Постојана заложба	
Управување со животната средина	2	Вработени Локална заедница Деловни партнери НВО Државни институции	Начин да се подобри работењето и да се одржи лиценцата за работа	
Управување и развој на луѓето	3	Вработени Деловни партнери Локална заедница	Грижа за луѓето, обука, развој, планирање на наследувањето функции, задржување на талентите, посакуван работодавач	
Одржливост на заедниците	4	Локална заедница Деловни партнери Вработени	Интеракција со локалните заедници, дијалог и вклученост на засегнатите страни, соработка/партнерства	
Односи и задоволство на клиентите	5	Вработени Клиенти Деловни партнери Инвеститори	Конкурентност	
Политичка и општествена нестабилност	6	Вработени Локална заедница Инвеститори	Политичката нестабилност влијае врз работењето и одржливиот развој на УСЈЕ	
Управување и транспарентност (вклуч. етика)	7	Вработени Деловни партнери Локална заедница Општество во целина	Начинот на кој УСЈЕ работи и раководи со својот бизнис	
Синџир на набавки	8	Деловни партнери Локална заедница Вработени Инвеститори	Воспоставени системи за да се обезбеди избор и соработка со добавувачи што се во согласност со вредностите и стандардите на ТИТАН Потреба да се обезбеди имплементација	
Климатски промени и енергија	9	Вработени Деловни партнери Локална заедница НВО Државни институции	Сведување на минимум на влијанието врз климатските промени	

Цели за одржлив развој кои се најважни за нашата дејност

ЗДРАВЈЕ 3 ДОБРО ЗДРАВЈЕ И ДОБРОСОСТОЈБА	ПОТРОШУВАЧКА 12 ОДГОВОРНО ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРОШУВАЧКА
КЛИМА 13 ЗАШТИТА НА ПЛАНЕТАТА	ПАРТНЕРСТВА 17 ПАРТНЕРСТВА ЗА ЦЕЛИТЕ

Цели за одржлив развој кои ги дополнуваат нашите главни приоритети

ОБРАЗОВАНИЕ 4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАНИЕ	ЖЕНИ 5 ПОЛОВА ЕДНАКВОСТ	ВОДА 6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УРЕДИ	ЕНЕРГИЈА 7 ОБНОВЛИВА И ЧИСТА ЕНЕРГИЈА
ЕКОНОМИЈА 8 ПРИСТОЈНА РАБОТА И ЕКОНОМСКИ РАСТ	ИНФРАСТРУКТУРА 9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈА И ИНФРАСТРУКТУРА	ЗАЕДНИЦИ 11 ОДРЖЛИВИ ГРАДОВИ И ЗАЕДНИЦИ	ЕКОСИСТЕМИ 15 ЖИВОТ НА КОПНО

2 Резултати од работењето

- ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ
- ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ВРЕДНОСТ ЗА СИТЕ
- НЕФИНАНСИСИ РЕЗУЛТАТИ

Општествено делување

- Безбедност и здравје при работа
- Нашите луѓе
- Вклучување на засегнатите страни
- Развој на заедницата

Заштита на животната средина

Финансиски резултати

Компанијата постигна добри целокупни резултати во 2017 година. Приходот на компанијата се зголеми за 3,46% во споредба со претходната година и достигна 4.248 милиони МКД. Добивката пред камата, оданочување и амортизација (ЕБИТДА) во 2017 се намали за 9,40% во споредба со 2016 година.

		2016	2017
НРАТ: нето добивка по оданочување	мил. МКД	1.201	1.093
Инвестиции (капитални расходи)	мил. МКД	179	257
РОСЕ - поврат на капитал (ЕБИТ - Добивка пред камати и оданочување/ Ангажиран капитал		44,8%	38.03%
Добивка по акција	МКД	2.131	1.939

Продажба

Цементарница УСЈЕ забележа значително зголемување на продажбата на цемент од 6,5%. Во 2017 година се продадени вкупно 938 илјади тони цемент во споредба со 881 илјади тони во 2016 година, од кои 289 илјади тони се извезени.

		2017
Цемент	илјади тони	938
Готов бетон	000 m ³	25
Агрегати	илјади тони	75

Обезбедување вредност за сите

Финансискиот успех не е можен без општествена и еколошка одговорност. Тие се основа на нашата стратегија и амбиции за одржливост, за што ги земаме предвид очекувањата на нашите засегнати страни. Нашата визија е постојано да ги следиме нашите деловни цели и да создаваме вредности на етички и општествено одговорен начин, со нанесување помалку штета и обидувајќи се да правиме повеќе добро.

УСЈЕ создава вредност преку своите производи и услуги кои служат за безбедно, трајно, издржливо, прифатливо и одржливо домување и инфраструктура. Основните дејности на компанијата вклучуваат и ископ на сировини за производство на градежни производи и пренос на знаење и искуство (know-how), како и експертиза преку соработка со клиенти и деловни партнери, локални заедници и академската заедница. Главните сировини што се користат се лапорец, варовник, гипс, минерални агрегати и енергија. Групацијата ТИТАН исто така работи и со системи за рециклирање, преработка и искористување на отпад

како алтернативни сировини и алтернативни горива, со што се зачувуваат значајните ресурси и се намалуваат емисиите на јаглерод. УСЈЕ ги следи глобалните трендови во однос на намалувањето на влијанието врз животната средина, посебно фокусирајќи се на намалувањето на CO₂, преку подобрувања на процесот, како и преку развој на нискојаглеродни клинкери. Истовремено се фокусира на развој на нови производи, на пример со примена на нанотехнологија кај цемент и клинкер, како и развој на нови рецептури за цемент, усјемал и бетон за да ги опслужува потребите на своите клиенти.

Како создаваме вредности

Главни влијанија од активностите на ископување:

- Прашина
 - Бучава и вибрации
 - Менување на релјефот
 - Потенцијално влијание врз биодиверзитетот
 - Потрошувачка на електрична енергија
- 1.521.441 тони сировини се ископани од 3 активни рудници
 - Речиси 1 милион m² е вкупната област на активни рудници на УСЈЕ од кои експлоатација се врши на 580.000 m²
 - Околу 17.000 m² од активните рудници се рехабилитирани со засадување локални дрвца
 - Вкупно 148.000 m² од рудниците се обновени и вратени во првобитната состојба
 - Произведени се вкупно 925.375 тони цемент
 - Произведени се 540.100 тони варовник
 - Намалување на употребата на природни ресурси како што е гориво и воведување употреба на алтернативни горива

Главни влијанија од производството на цемент:

- Емисии на CO₂
 - Други емисии (прашина, NO_x, SO_x)
 - Потрошувачка на енергија
 - Бучава
 - Ризици по безбедноста
- Намалување од 2,6% во однос на просечните специфични емисии на CO₂ по тон произведен цементен производ
 - Намалување од 8,6% во однос на просечните специфични емисии на NO_x по тон произведен клинкер
 - Повеќе од 243.000 дрвца се засадени од страна на УСЈЕ или се донирани за садење на други субјекти од 1998 година, додека само во 2017 година се засадени 18.100 дрвца
 - Во текот на 2017 година се реализирани вкупно 1.015 часови обука од областа на животната средина, што во просек е 3,7 часа по вработен
 - Во 2017 година се инвестирани повеќе од 750.000 евра за заштита на животната средина

Создадена вредност во 2017

По пат на директно оданочување од државните и од локални власти:
5,3 милиони евра

За добавувачи за материјали и услуги, повеќе од **54 милиони евра**
(од кои 47,9% на локални добавувачи)

Над **98.000 евра** се инвестирани во локалната заедница
4,2 милиони евра за инвестиции посветени на развој на компанијата

За плати и други надоместоци на вработените: **4,8 милиони евра**

Во просек секој вработен поминал **41 час обука**

Нефинансиски резултати

Општествено делување

Цементарница УСЈЕ се залага да развие посебен пристап кон општественото делување во рамките на компанијата и надвор од неа

Безбедност и здравје при работа

Безбедноста и здравјето при работа се наш врвен приоритет. Имаме за цел да го сведеме на минимум ризикот од повреди и несреќи и ризикот од професионални заболувања преку ефективни превентивни мерки, со цел да ја оствариме нашата визија за здрава работна средина без инциденти, повреди и несреќи.

Индикаторите и податоците дадени во бројки се во согласност со следните стандарди на Групацјата:

- „Последни податоци за мерење на безбедноста и известување“, 3 ноември 2015, кој служи како дополнување на Насоките за безбедност на Иницијативата за одржливост на цементот (CSI Guideline on safety), „Насоки за мерење и известување, Верзија 4“, мај 2013
- Насоки на Групацјата „Водечки индикатори, Ревизија 1“, 5 ноември 2015
- Безбедност при возење и управување со подизведувачи на Иницијативата за одржливост на цементот (CSI Driving safety and Contractor management)

Перформансите за безбедност и здравје на цементарницата се предмет на редовна ревизија која ја изведуваат интерни експерти на Групацјата во согласност со „Опсегот за ревизија и рангирање на безбедноста и здравјето на Групацјата“ од 21 јули 2018, кој е дел од системот за мерење-известување-анализирање и континуирано подобрување.

Клучни индикатори за безбедност и здравје во 2017 година

- Нула фатални случаи и две повреди на работното место како резултат на сопнување/лизгање/паѓање
- 5,5 пати е намалено времето изгубено поради повреди (LTI) на директни вработени од 2005
- 2,7 пати е намалена стапката на зачестеност на повреди (LTIFR) на директни вработени од 2005
- 4,8 пати е намалена стапката на сериозност на повреди (LTISR) на директни вработени од 2005

Вкупен број часови обука за безбедност и здравје - вработени	3,610
Вкупен број часови обука за безбедност и здравје - изведувачи	1,433

Осигурување безбедност на вработените, изведувачите и посетителите

Веруваме дека безбедното и здраво работно место е фундаментално право на секој човек, а истовремено е и задолжително правило во бизнисот. Воедно, убедени сме дека нашиот долгорочен успех зависи од нашиот ангажман за безбедност на нашите вработени, изведувачи и посетители. Работиме неуморно да ја зајакнеме нашата култура и лидерство за безбедност: тоа значи грижа за луѓето, нивно проактивно учество, учење од инциденти во рамките на Групацјата и други компании. Понатаму, се стремиме да помогнеме во подобрување на постигнувањата на полето на безбедноста кај нашите многубројни изведувачи. Почитувајќи го фактот дека безбедното работно опкружување се заснова на тоа колку добро луѓето на сите нивоа се придржуваат и комуницираат за правилата за безбедност, нашиот фокус беше да ги вклучиме сите. Безбедноста е првата тема за која се зборува на сите состаноци; менаџерите прават редовни безбедносни проверки, додека вклученоста на вработените во нив станува сè поголема. Системот OHSAS 18001, закажаните проверки, обуките, известувањето за инциденти, истражувањата на инциденти, подобрувањето на работните услови и опремата, како и отворената комуникација се основните алатки за постигнување на нашите цели.

Спречување инциденти

Превенцијата е основен инструмент за постигнување на нашите цели. Имплементираме многу превентивни методи, какви што се обуки, безбедносни проверки, безбедносни прошетки, известување за инциденти, подобрувања на процесот итн. Во споредба со претходната година, показателите од 2017 година покажуваат дека имаме тенденција на зголемување на повеќето превентивни методи. Важно е да се истакне дека во текот на годината беа завршени 83% од договорените корективни активности (586 корективни мерки од 708). Ова придонесува не само за подобрување на безбедноста на работната средина, туку истовремено укажува на нашата посветеност да се подобруваме и понатаму да ги поттикнуваме луѓето да пријавуваат инциденти што се однесуваат на безбедноста и здравјето.

Дополнително продолжуваме со системот на

наградување за пријавени инциденти фокусирајќи се на избегнати инциденти (минатата година беа наградени четири лица). Како резултат на тоа, бројот на пријавени инциденти е зголемен за 82% во споредба со претходната година. Важно е да се истакне дека луѓето пријавуваат сè повеќе небезбедни активности (45 во споредба со 38 од минатата година), особено што беа пријавени 35 избегнати инциденти во споредба со 14 од минатата година.

Процес на утврдување опасност, проценка на ризик и контрола на ризикот

Како приоритет за оваа година, успешно воведовме „Безбедни работни планови“ за работни места/проекти оценети со поголем ризик. Овие темелни планови вклучуваат изјава за метод на работа, анализа на опасности за секоја фаза и задача, превентивни мерки и матрица за проценка на ризик. Нив ги изработуваат вклучените страни, што значи нашите луѓе, изведувачи и секторот за безбедност и здравје. За постојано

подобрување, неопходни се повеќе нови пристапи и методи. Затоа, за 2018 година, нашата цел е да го зајакне процесот „Потрага по опасност“, што подразбира сè потемелна анализа на работните места, производствените процеси итн.

Подигање на свеста за безбедноста и здравјето

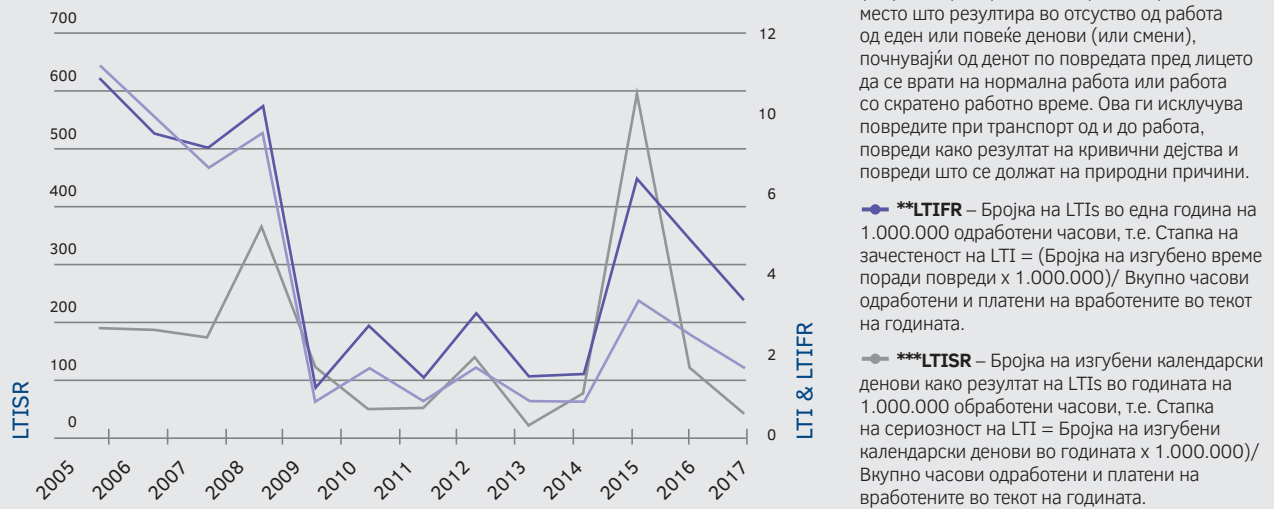
Цементарница УСЈЕ е многу посветена на развојот на луѓето, со цел да се зголеми свеста за безбедноста и здравјето кај вработените. Во 2017 година, обуките „Предавања во среда“ имаа посебна тема фокусирана на подигање на свеста за безбедноста. За темата безбедност постојано се зборува секој ден и на сите настани на компанијата, вклучувајќи настани за доделување јубилејни награди, денови за комуникација и собири на вработени и се промовира при менаџерски обраќања и со доделување награди. Дополнително, традиционално го одбележуваме Меѓународниот ден за безбедност и здравје при работа и Европската недела на безбедност и здравје.

Показатели за безбедност и здравје

Цементарница УСЈЕ постојано се залага за подобрување на безбедноста и здравјето со мерење, следење и развој на клучните показатели за работењето, развивајќи ги клучните показатели за безбедност и здравје според стандардите и Насоките на Групацијата.

	ПОКАЗАТЕЛ	ЦЕЛ 2017	РЕЗУЛТАТ 2017	ЦЕЛ 2018	ЦЕЛ 2020
1	Број на фатални случаи што се пријавуваат (цела година) – Директни вработени	0	0	0	0
2	Број на фатални случаи што се пријавуваат (цела година) – Изведувачи	0	0	0	0
3	Број на повреди (цела година) – Директни вработени	0	2	0	0
4	Број на повреди (цела година) – Изведувачи	0	1	0	0
5	Стапка на смртност – Директни вработени	0	0	0	0
6	Стапка на зачестеност на изгубено време поради повреда (LTI) – Директни вработени	0	3.97	0	0
7	Стапка на зачестеност на изгубено време поради повреда (LTI) – Изведувачи	0	2.28	0	0
8	Стапка на изгубени денови по инцидент – Директни вработени	0	39.75	0	0
9	Избегнати инциденти	30	35	30	40
10	Стапка на извршување безбедни проверки	100%	100%	100%	100%
11	Стапка на извршување безбедносни прошетки	100%	68%	100%	100%
12	Завршени препораки, забелешки и корективни дејства	>80%	83%	>85%	>85%
13	Часови обука по вработен (директни + индиректни)	11	10.32	11	11
14	Часови обука по вработен (само директни)	14	13.03	14	15
15	Часови обука по вработен (само индиректни)	6	6.77	6	6

Показатели за безбедност и здравје (историски трендови)

Подобрувања на безбедноста и здравјето

Фокусирањето на исполнувањето на поставените приоритети значително придонесе за зголемено целокупно ниво на безбедност. Така, во текот на 2017 го постигнавме следното:

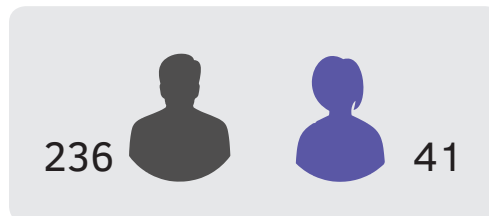
- Го завршивме проектот „Аларми пред стартување“
- Ги завршивме системите за детектирање/гасење пожар во просториите со електрична опрема и во трафостаниците
- Го инсталиравме АТЕХ системот за вакуумско чистење во хоризонталната мелница
- Успешно воведовме лигнит како гориво (со висока содржина на испарливи материји)
- Започнавме со развој на програми за обука и соодветни едукативни материјали (брошури, печатени материјали по тема итн.)
- Воспоставивме редовна практика за „Безбедносна прошетка“ од страна на менаџерите

- Започнавме со подготовка на „Планови за безбедна работа“ за проекти со повисок ризик
- Започнавме со инсталирање нова Автоматизација на процес со сертифицирани програмибилни логички контролери (СЕМАТ)
- Започнавме со имплементирање на e-Lototo
- Имплементиравме голем процент од барањата наведени во Групацискиот прирачник „Опрема за која е потребен висок степен на безбедност“
- Одржавме добро ниво на законска усогласеност – нема забелешки од двете контроли извршени од државните инспектори за безбедност и здравје
- Ја продолживме добрата соработка со Технолошкиот факултет. 63 студенти имаа едnodневна практична едукација во нашата компанија. Покрај едночасовната презентација, реализиравме прошетка низ фабриката и обука.

Нашите луѓе

Цементарница УСЈЕ е компанија предводена од луѓето и ориентирана кон луѓето. Ја препознаваме важноста на тоа да се биде одговорен работодавач, кој гради долгорочни односи со своите вработени што се темелат на заемна доверба, почит и заеднички вредности. Промовираме еднакви можности при вработување, унапредување и развој на нашите вработени.

Вработувања по пол во 2017

Просечен број на вработени 2017

Директни вработени	2014	2015	2016	2017
Мажи	264	254	245	236
Жени	58	53	46	41
Вкупно	322	307	291	277

Индириктни вработени	2014	2015	2016	2017
Вкупно	198	200	195	212

Нови вработувања во 2017

Вкупно нови вработувања по пол		Помалку од 30 год.		30-50 год.		над 50 год.		Вкупно нови вработувања
Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	
8	4	3	3	5	1	0	0	12

Просечен број на вработени според пол во 2017

Вкупно вработени	Мажи	Жени	% на жени
277	236	41	14,8%

Процент на жени во менаџментот во 2017 (просек)

Менаџери вкупно	Мажи	Жени	% на жени во менаџментот	% на жени менаџери во вкупниот број на вработени
25	18	7	28%	2.53%

Вработени од локалната заедница (просек) во 2017

Просечен број на вработени во 2017			од локалната заедница			
2017 Вкупно	2017 Мажи	2017 Жени	Вкупно од локалната заедница	Мажи	Жени	% на вработувања од локалната заедница
277	236	41	71	63	8	25.63%

Развој на човечкиот капитал

Нашата компанија смета дека талентот, вештините, личните особини и креативноста на луѓето влијаат врз работењето на организацијата и го одредуваат идниот раст на компанијата. Квалификуваните мотивирани вработени се клучен предуслов за долгорочниот успех на нашата компанија. Нашиот стратешки приоритет е да бидеме посакуван работодавач преку развој и препознавање на талентирани поединци, како и фокусирајќи се на задржувањето таленти.

Обуката и развојот на вработените е континуиран процес, поттикнувајќи континуирано учење, развој на вештини и доквалификации, како подготовка за иднината. Повеќе од 95% од нашите вработени учествуваа во програмите за обука во текот на 2017 година, при што најголемиот дел од часовите за обука беа фокусирани на безбедноста и здравјето како наш најголем приоритет што се однесува на нашите луѓе.

ВКУПНО ЧАСОВИ ОБУКА
11 259

ВКУПНО ОБУЧЕНИ ВРАБОТЕНИ
268

ВКУПНО ОБУЧЕНИ ИЗВЕДУВАЧИ
212

Број на обучени вработени во 2017

Број на вработени во 2017 (просек)	Број на обучени вработени во 2017	Број на обучени мажи во 2017	Број на обучени жени во 2017	% на обучени жени во вкупниот број на обучени во 2017	% на обучени жени во вкупниот број на вработени во 2017
277	268	232	36	13%	13%

Обучени вработени во 2017 по категорија на работно место и пол

Менаџери			Топ менаџери			Администрација/ Технички			Работници			Вкупно		
М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно
16	5	21	3	1	4	62	22	84	151	8	159	232	36	268

Обучени вработени во менаџментот во 2017

Мажи	Жени	Вкупно
19	6	25

Обучени вработени во 2017 според старосна група

Под 30 год.	30-50 год.	Над 50 год.
35	86	147

Обучени вработени во 2017 според старосна група и пол

Под 30 год.			30-50 год.			Над 50 год.			Вкупно М	Вкупно Ж	ВКУПНО
Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж
35	29	6	86	71	15	147	132	15	232	36	268

Часови обука по вработен и распределба на часови обука по вработен во 2017

Вкупно часови обука 2017	Вкупно часови обука - мажи	Вкупно часови обука - жени	Вкупно вработени (просек) 2017	Мажи (просек)	Жени (просек)	Просек на часови обука за 2017		
						Мажи	Жени	По вработен
11.259	8.663	2.596	277	236	41	37	63	41

Часови обука по област и пол 2017

	Систем за грижа и управување со животната средина	Безбедност и здравје	Човекови права	Менаџмент и менаџерски вештини	Техничко искуство и знаење (know-how) и клучни компетенции	Нетехнички вештини и специјализација	Групациски Кодекс на однесување	Друго	Вкупно
М	782	3.292	8	947	1.551	1.190	0	893	8.663
Ж	233	318	4	465	259	720	0	597	2.596

Инвестиции за обука за 2017

Вработени (просек)	Вкупни инвестиции	Вкупни инвестиции по вработен	Инвестиции во обука за мажи	Инвестиции во обука за жени
277	€ 41.044	€ 148,2	€ 31.750	€ 9.294

Градење вештини и знаење (know-how) за технологијата на цемент за млади инженери

Оваа година продолживме со програмата С-ментори за нови инженери и други млади професионалци во нашата фабрика преку обезбедување пет сесии обука со вкупно 18 учесници. Покрај професионалните обуки, обезбедивме и курсеви од Verein Deutscher Zement-werke (VDZ) по пат на е-учење.

Ден за комуникација со вработените

Денот за комуникација со сите вработени беше организиран на 25 април 2017 година, кога Главниот извршен директор ја презентираше деловната стратегија и резултатите на УСЈЕ и Групацијата ТИТАН, како и стратегијата и плановите за во иднина. Повторно се укажа на значењето на безбедноста и здравјето за нашата компанија. Програмата продолжи со свеченост, на која на вработените им се доделија јубилејни награди за нивното континуирано работење во компанијата.

Платформа за Лидерство на ТИТАН

Од 2016 година, УСЈЕ има усвоено нова Платформа за лидерство на Групацијата, „Лидерство на ТИТАН начин“, во која се предвидени основите на доброто лидерство. Во 2017 година, посветено продолживме да ја прошируваме платформата за лидерство меѓу нашите вработени. Оваа платформа им помага на нашите луѓе да го следат етосот што е во основата на нашата култура, а врз основа на нивниот личен интегритет. Во текот на 2017 година, Секторот за човечки ресурси спроведе 14 тренинг сесии за Платформата за лидерство на Титан (TLP) на 237 вработени.

Програми за добросостојба и бенефиции за вработените

Вклучување на засегнатите страни

Дијалог со засегнатите страни и транспарентност

Вклучувањето на засегнатите страни е долгорочен, континуиран процес за УСЈЕ, кој овозможува меѓусебно разбирање, воспоставување и одржување добри односи, градење консензус за прашања од заеднички интерес и активирање партнерства за поддршка на одржливи решенија. Тоа е суштински елемент на деловниот модел на УСЈЕ, кој е директно поврзан со нашите вредности и со приоритетите за одржлив развој.

Ова може да се постигне единствено преку одговорност на сите луѓе, како во компанијата, така и надвор од неа. Кохерентното и стабилно корпоративно управување на Групацијата ТИТАН ги одредува нашите водечки цели, вредности и стратешки приоритети.

Соработка со клиентите и добавувачите

Вреднување на клиентите

Вреднувањето на клиентите е една од шесте вредности на нашата компанија според која „Со максимална посветеност се трудиме да обезбедиме квалитетни производи и услуги со конкурентни услови, приспособени на потребите на нашите клиенти и поддржани со соодветно технолошко, еколошко и комерцијално искуство”.

Политиката на УСЈЕ е да излезе во пресрет за потребите на клиентите и проактивно да одговара на нивните очекувања. Имајќи ги за цел задоволството и поддршката на клиентите, преземаме многу активности во овој поглед, вклучувајќи ги следните:

- Посети на клиентите од страна на менаџерскиот тим и други клучни вработени од сите сектори, заедно со претставниците за продажба, со цел да се утврдат потребите и отворените прашања;
- Техничка поддршка за клиентите, која се однесува на опрема, рецептури итн.
- Процедури за поддршка на барањата на клиентите и изразување на нивното задоволството;
- Намален шестовалентен хром во пакуваниот цемент најмалку три месеци по пакувањето, што придонесува за спречување алергиски реакции при контакт кај корисниците на цемент;
- Е-Налог воведен во 2012 година, со кој се обезбедува услуга за електронско следење на статусот на испораката. Покрај тоа, клиентите истовремено можат да ја следат и нивната финансиска состојба;
- Бесплатно се доделени на клиентите повеќе од 70 силоси и придружна опрема за складирање ринфуз цемент;
- Секоја година се спроведува истражување на задоволството на клиентите за да се побараат повратни информации од нашите клиенти, со цел да ги зајакнеме нашите односи и соработка и да ги подобриме нашите услуги.

Одговорен синџир на набавка

Веруваме во градење односи со нашите изведувачи и добавувачи за заеднички бенефит и посветени сме на промовирање одговорни практики за управување со синџирот на набавки. За таа цел, од нашите добавувачи очекуваме да се водат според квалитетот, да бидат иновативни и ефикасни и да работат во согласност со применливите закони и прописи. Секогаш кога е можно, УСЈЕ соработува со локални добавувачи, со што обезбедува придобивки за локалната заедница преку создавање локални работни места.

Нашiot синџир на набавки е составен дел од стратегијата за одржливост на Компанијата. Изборот, управувањето и проценката на добавувачите се врши според Кодексот на однесување за набавки на ТИТАН. Клучни критериуми за овој процес се квалитетот, сигурноста, флексибилноста и локацијата на бизнисот. Договорите со нашите добавувачи и изведувачи вклучуваат клаузули што се однесуваат на обврската на изведувачите да ги почитуваат безбедноста и здравјето, работничките и човековите права, како и стандардите и прописите за заштита на животната средина, за кои потпишуваат изјава. Системот за управување со изведувачите на УСЈЕ осигурува безбедно работење и однесување на изведувачите на нашата локација.

Развој на заедницата

Почитувањето и поддршката на локаланта заедница, како и градењето односи на доверба и соработка претставува долгорочна традиција за УСЈЕ. Преку заедничко дејствување, УСЈЕ ги пренесува своите најдобри практики и експертиза стекнати преку заедничко дејствување со засегнатите страни. Грижата за безбедноста и здравјето, заштитата на животната средина и развојот на образованието претставуваат наши приоритети кои го насочуваат нашето дејствување.

Вклучувањето на локалните заедници обезбедува рамка за градење доверба со засегнатите страни и за фокусирање на можностите за создавање вредности за сите. УСЈЕ се стреми понатаму да го развива

својот пристап за општествено вклучување, по пат на приземност и автентичност и првенствено се посветува на локалните заедници, надградувајќи ги ентузијазмот, енергијата и компетенциите на нашите луѓе.

Квалитетното образование, безбедноста и животната средина, вработувањето и економскиот развој, инфраструктурата и управувањето со отпад, се дел од материјалните прашања што УСЈЕ ги има вклучено во своите акциони планови. Акционите планови се разгледуваат на годишно ниво во комбинација со фидбекот стекнат преку одредени настани, какви што се отворени денови, форуми на засегнатите страни и извештаите за постигнувањата до локалните засегнати страни.

Развивање вештини за полесно вработување на младите

Користејќи ги искуствата од вклучувањето во Европскиот пакт за млади во 2015 година, Групацијата ТИТАН во 2017 година воведо Водич за квалитетно практиканство, кој содржи практични насоки за креирање и спроведување програми за практиканти, нагласувајќи ја квалитетната обука и опфаќајќи ја потребата за покривање на недостатоците во однос на вештините.

Во 2017 година, УСЈЕ продолжи со програмата за практиканство, со цел да привлече амбициозни млади луѓе што сакаат да учат и да се стекнат со практични знаења во реална работна средина. Во текот на годината, 42 практиканти беа дел од програмата за практикантска работа во УСЈЕ. Во 2017 година повеќе од 140 студенти од Технолошкиот факултет, од Универзитетот Американ Колеџ Скопје и од Средното хемиско училиште имаа можност да ја посетат нашата фабрика и да се запознаат со нашиот процес на производство, аспектите за контрола на квалитет, посветеноста кон заедницата и заложбите за безбедност и здравје кои се дел од нашето работење.

Со цел да се подигне нивото на образование на младите во земјата, Цементарница УСЈЕ стратегиски го поддржува образованието и веќе дванаесет години по ред доделува 3 стипендии за постдипломски студии. Покрај тоа, околу 35 деца на нашите вработени добија стипендии.

Практиканти во 2017

Вкупен број на практиканти	Партнерства помеѓу компанијата и образовните институции	Број на студенти и ученици	Број на вработувања од практиканти	% на вработувања на практиканти од новите вработени	% на вработувања од вкупниот број на практиканти
42	26	42	1	8%	2%

Членства и соработки

Во согласност со нашата стратешка определба за поддршка на образованието и вработувањето на младите, Цементарница УСЈЕ стана член на Бизнис советот на Универзитетот Американ Колеџ Скопје (UACS). Магдалена Славејкова, менаџер за човечки ресурси во Цементарница УСЈЕ, беше избрана за потпретседател на Бизнис советот.

Во 2017 година, УСЈЕ стана член на Клубот за одговорни бизниси, формиран во нашата земја за првпат, под покровителство на британскиот амбасадор, невладини организации од областа на општествената одговорност и неколку истакнати бизниси.

Клубот е единствена платформа за здружување иницијативи, идеи и ресурси на компаниите за имплементирање поголеми и посложени проекти, кои значајно ќе влијаат врз животот на луѓето, просперитетот на заедниците и одржливиот развој на општеството. Клубот ќе биде стратешки управуван од Одборот, составен од врвни менаџери на некои од најуспешните компании кои имаат големо искуство и значајни активности на полето на општествената одговорност.

Соработка со заедницата

Европска недела за намалување на отпадот Цементарница УСЈЕ учествуваше во организацијата и презентациите на панел-дискусијата „Од отпад до енергија - предизвици и можности“.

Освен тоа, УСЈЕ учествуваше во работните групи на тема „Вмрежување на Македонија во светските трендови за управување со цврст отпад“ во рамките на конференцијата организирана од Македонската асоцијација за управување со цврст отпад, Секторот за спречување и контрола на загадување и Инспекторатот за животна средина од градот Скопје.

Поддршка на локално основно училиште за енергетска ефикасност

УСЈЕ обезбеди целосна обнова на фасадата за основното училиште „Кузман Шапкарев“ за подобрување на условите за престој на учениците, како и за енергетската ефикасност на просториите во училиштето.

Отворен ден во УСЈЕ

Следејќи ја својата политика за транспарентност, Цементарница УСЈЕ организираше Отворен ден со граѓаните, невладините организации, директорот и државните инспектори од Државниот инспекторат за животна средина, претставници на Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање, Секторот за спречување и контрола на загадувањето и Инспекторатот за животна средина од градот Скопје. На отворениот ден беа дискутирани одредени прашања поврзани со работењето на компанијата и заштитата на животната средина.

Споделување на најдобрите практики

Менаџерот за човечки ресурси учествуваше во работилница посветена на споделување на практиките на македонските компании на тема „Системи за управување со перформансот во организациите“, на која се дискутираа системи за управување со човечките ресурси, чекорите за воспоставување и избор на најсоодветно решение, улоги, ризиците и грешките што можат да произлезат при мерењето на перформансот, процесот на севкупна анализа и управување со добиените резултати, предностите и недостатоците на различните модели.

Иницијативи за волонтирање на вработените и заштита на животната средина

Акција за садење дрвца

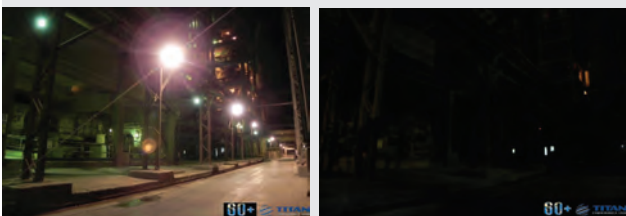
Компанијата организира и поддржува активности на засадување и хортикултурно уредување на непосредната околина, со што придонесува за проширување на зелените површини во фабриката и општината. Во 2017 година вработените и менаџментот засадија повеќе од 500 дрвца во кругот на фабриката.

Иницијатива „На работа без автомобил“

УСЈЕ продолжи да ја спроведува иницијативата „На работа без автомобил“, па дури и ја прошири оваа иницијатива мотивирајќи ги вработените да доаѓаат на работа не само со велосипед, туку и со автобус или пеш. Овие вработени добиваат купони за бесплатен оброк, а учествуваат и во лотарија за освојување велосипед.

Иницијатива „Час на планетата Земја“

Цементарница УСЈЕ ги исклучи своите мелници за цемент и осветлувањето и се приклучи кон глобалната акција „Час на планетата Земја“. На 25 март 2017 година, мелниците за цемент на компанијата беа без напојување со електрична енергија во времетраење од еден час, од 20:30 до 21:30 часот, кога поддржувачите на оваа глобална акција од целиот свет го сторија истото. Со исклучувањето на мелниците за цемент, заштедивме повеќе од 10 MWh електрична енергија, што е приближно еднакво на потрошувачката на повеќе од 3.000 домаќинства во Скопје, а со тоа и заштедивме околу 7.600 kg индиректни емисии на CO₂. Покрај тоа, го исклучивме и осветлувањето на сите локации во компанијата каде што тоа е можно во согласност со мерките за безбедност и здравје при работа.

Европска недела на мобилност

Цементарница УСЈЕ се приклучи на Европската недела на мобилност, чија цел е преку организирање различни активности што мотивираат помалку користење автомобили да се подобри здравјето на луѓето и да се заштити животната средина. УСЈЕ изнајми два автобуса и организираше превоз за сите вработени до и од работното место поттикнувајќи го користењето на јавниот транспорт и намалување на користењето на автомобилите. Воедно, голем број вработени во УСЈЕ учествуваа во велосипедската парада низ улиците на Скопје, со која беше одбележан Светскиот ден без автомобили.

Заштита на животната средина

Целосно свесни дека нашето работење зависи од употребата на природни ресурси, посветени сме на активности што го намалуваат влијанието на нашето работење врз животната средина. Следејќи ја нашата визија за ублажување на влијанијата врз животната средина, се стремиме да бидеме признаени како една од водечките компании во нашата индустрија во однос на одржливиот развој и управувањето со животната средина. УСЈЕ е првата компанија во земјата што целосно ги имплементираше активностите од Оперативните планови од А-еколошката дозвола (Дозвола за интегрирана превенција и контрола на загадувањето) издадена во 2011 година и Изменетата А-еколошка дозвола издадена во 2013 година од Министерството за животна средина и просторно планирање. Компанијата воспостави, документираше, имплементираше и одржува Систем за управување со животната средина и континуирано ја подобрува својата ефективност во согласност со барањата од стандардот ISO 14001: 2004. Овој систем ги опфаќа сите еколошки прашања што се однесуваат на производството и на експлоатацијата на рудниците. Со цел да се постигне усогласеност, системот се одржува и се ревидира секоја година.

Ги дефинираме следните начела за животната средина:

- Цементарница УСЈЕ ги почитува своите законски и други обврски, со цел да го сведе на минимум влијанието на работењето на компанијата врз животната средина.
- Компанијата е посветена на сите нивоа и во рамките на сите функции на организацијата за постојано подобрување.
- Влијанијата од работењето на компанијата врз животната средина постојано се следат во однос на претходно утврдени цели.

- Единствениот прифатлив стандард за влијанијата од работењето врз животната средина е целосно и правилно почитување на барањата од применливото законодавство, како и други дефинирани барања. Таму каде што е можно, компанијата задоволува и повеќе од законски пропишаните одредби и плански пристапува кон заштита на животната средина.
- Цементарница УСЈЕ претпочита компаниите со кои склучуваме договори да ги почитуваат соодветните стандарди за влијанијата од работењето врз животната средина.

Преку нашата заложба за корпоративна општествена одговорност, имаме за цел да ги опфатиме следните еколошки аспекти:

- Емисии
- Биодиверзитет
- Вода
- Отпад
- Енергија
- Климатски промени
- Суровини
- Бучава и вибрации

Цементарница УСЈЕ постојано се стреми да одговори на дефинираните предизвици за заштита на животната средина. Во оваа област, ние целосно ги имплементираме политиките на ТИТАН, кои обезбедуваат сигурно и транспарентно управување со животната средина во согласност со најдобрите меѓународни практики. Грижата за животната средина ја негуваме преку следење, мерење, известување, соработка, континуирано делување и подобрување.

Цел	Резултати 2017	Цел 2020
Потрошувачка на вода	88,9 lt/t цемент	< 150 lt/t цемент; УСЈЕ останува посветена на одржување на сегашното ниво на извонредност во заштитата на животната средина во однос на оваа цел
Емисии на прашина	5,73 mg/Nm ³ за Печката 3 и 9,15 mg/Nm ³ за Печката 4 или 4,15 тони/годишно и 12,46 тони/годишно, соодветно	<10 mg/Nm ³
Емисии на SO _x	7,84 mg/Nm ³ за Печката 3 и 6,64 mg/Nm ³ за Печката 4, или вкупно 5,68 тони/годишно и 9,04 тони/годишно, соодветно	<20 mg/Nm ³
Емисии на NO _x	529,32 mg/Nm ³ за Печката 3 и 459,8 mg/Nm ³ за Печката 4, или вкупно 383,5 и 626,26 тони/годишно, соодветно	<600 mg/Nm ³
Учество во најмалку една глобална и национална иницијатива за заштита на животната средина и климатските промени	„Час на планетата Земја“, „Од отпад до чиста енергија за младите“, „Европска недела на мобилност“ итн.	Зголемување на нивото на свесност во однос на заштита на животната средина и климатските промени

Мерење на емисиите на CO₂

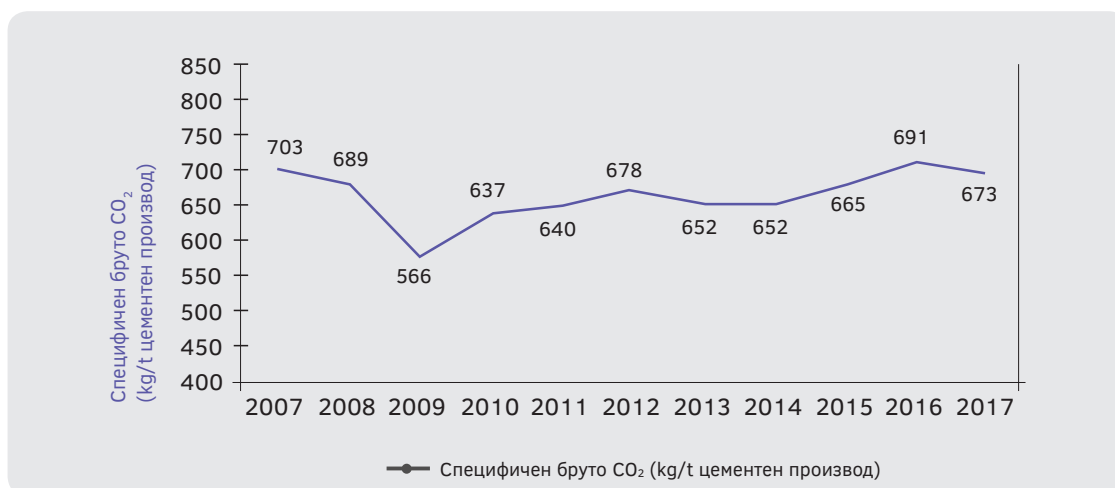
Целокупното производство на цемент во светот придонесува за околу 5% од вкупната емисија на стакленички гасови. Затоа ова прашање се смета за еден од најважните еколошки предизвици во индустријата за производство на цемент.

Вкупната емисија на директен CO₂ се должи на: калцинација на карбонати и согорување органски јаглерод кој е компонента во суровините, согорување гориво во ротирна печка за производство на клинкер, согорување горива што се користат за греење и транспорт на материјали во фабриката. Индиректни емисии на јаглерод диоксид се ослободуваат за време на производството на електрична енергија која е потребна за производство на клинкер и цемент, како и за време на

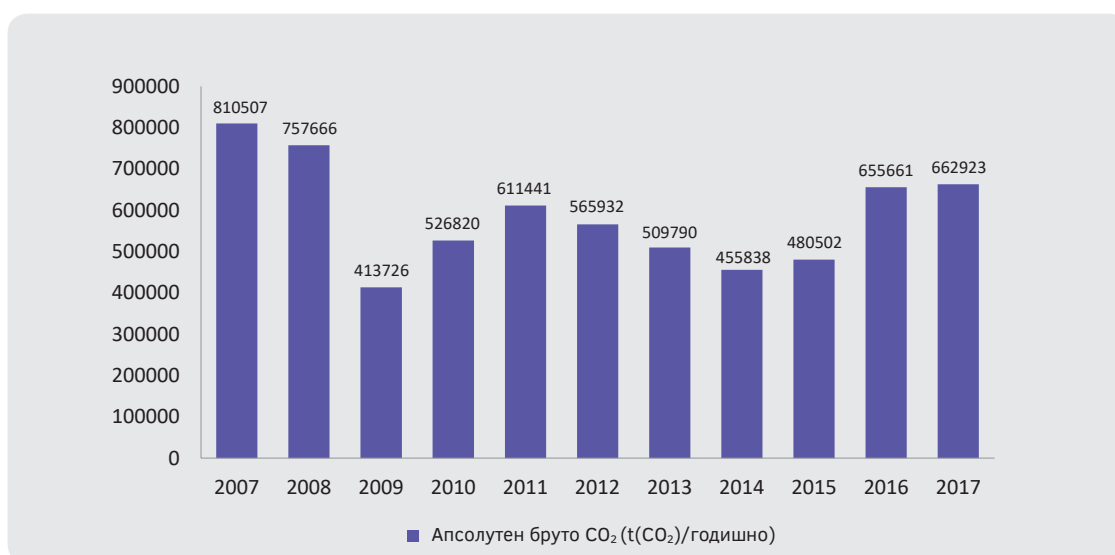
надворешниот транспорт на суровини, гориво и готови производи.

Како дел од Групациската ТИТАН го следиме протоколот WBCSD/CSI за пресметување и известување за CO₂ емисии. Во согласност со овој протокол, пресметувањето и известувањето за CO₂ и енергијата се врши редовно и покрај фактот што ова не е законско барање во Република Македонија. Во 2017 година, директните емисии на CO₂ на Цементарница УСЈЕ беа 0,663 милиони тони, додека специфичните емисии на CO₂ беа 673,11 kg CO₂/t цементен производ, што е за 2,55% помалку во споредба со 2016 година. Намалувањето на специфичните емисии на CO₂ се должи на намалениот сооднос на клинкер и цемент во споредба со 2016 година.

Специфични бруто-емисии на CO₂

Апсолутен бруто CO₂

1) WBCSD, 2013. Сметководствени и известувачки стандарди за CO₂ и енергија за индустријата за цемент, верзија 3.0. Светски бизнис совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цементот

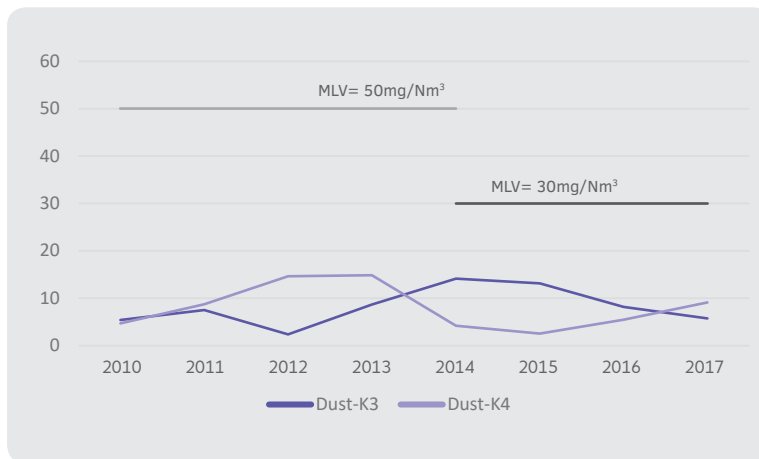
Следење на емисиите

Следењето на емисиите од нашето производство е предуслов за контролирање и намалување на влијанијата врз животната средина.

Следењето на емисиите од нашето производство е предуслов за контролирање и намалување на влијанијата врз животната средина. Во 2004 година, УСЈЕ беше првата компанија во земјата која воведо независни системи за постојано следење, кои работат 24 часа. Ова ѝ овозможува на компанијата одблиску и реално да ги следи емисиите и да презема соодветни дејства. Истовремено, на заинтересираните засегнати страни им дава редовни, ажурирани информации за нашето работење. На наша иницијатива, резултатите

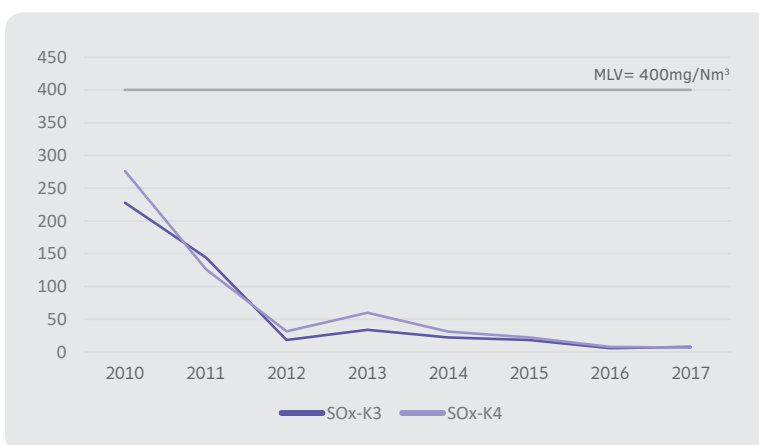
Прашина	16.6 тони/годишно
NO _x	1009.7 тони/годишно
SO _x	14.7 тони/годишно

од следењето се прикажани на веб-страницата на Цементарница УСЈЕ како месечни извештаи за емисии од главните извори на емисии. Цементарница УСЈЕ известува согласно Насоките за следење и известување на емисиите².

Прашина

Најголемите извори на прашина кај цементарниците се оџаците од печките. Во 2017 година емисиите на прашина изнесуваа 4,15 тони за Печката 3 и 12,46 тони за Печката 4, соодветно на годишно ниво. Емисиите на прашина се многупати под максимално дозволените граници (MLV) што се пропишани со условите за животна средина од локалните и од европските законски барања. Просечната концентрација на прашина за Печката 3 е 5,73 mg/Nm³, а за Печката 4 е 9,15 mg/Nm³. Максимално дозволената граница изнесува 30 mg/Nm³.

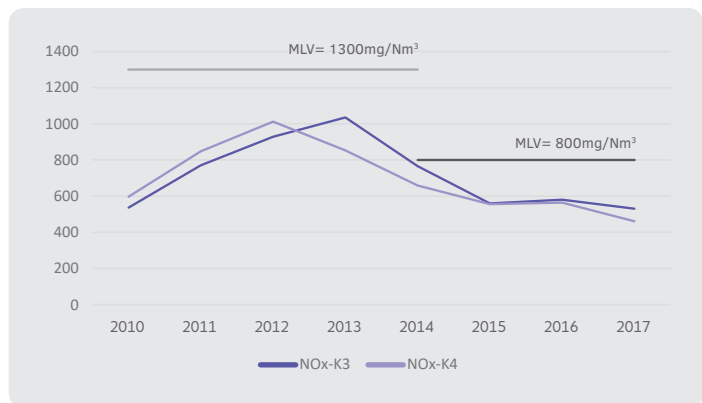
SO_x

Присуството на сулфур (S) во суровините е главната причина за емисиите на SO_x. Емисиите на SO_x во УСЈЕ се значително под максимално дозволените граници (MLV) што се пропишани со важечките локални прописи и прописите на Европската Унија. Просечната концентрација на SO_x за Печката 3 изнесува 7,84 mg/Nm³, а за Печката 4 изнесува 6,64 mg/Nm³, додека, пак, максимално дозволената граница е 400 mg/Nm³. Во 2017 година, како резултат на нашите активности, специфичните емисии на SO_x изнесуваа 5,68 тони за Печката 3 и 9,04 тони за Печката 4, соодветно. Значајното намалување на емисиите на SO_x кај двете печки во споредба со оние во 2010 и во 2013 година е резултат на воведувањето селективна експлоатација во рудникот за лапорец.

2) Насоки за следење и известување на емисиите во индустријата за цемент, дополнета верзија 2.0, 2012. Светски бизнис совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цементот

NO_x

Согорувањето на високи температури предизвикува испуштање на NO_x. Во 2017 година, специфичните емисии на NO_x изнесуваа 383,5 тони за Печката 3 и 626,26 тони за Печката 4 соодветно. Вкупните емисии на NO_x беа во рамките на максимално дозволените граници (MLV) пропишани со локалното и со европското законодавство. Просечната концентрација на NO_x за Печката 3 изнесува 529,32 mg/Nm³, односно 459,80 mg/Nm³ за Печката 4, додека, пак, максимално дозволената граница е до 800 mg/Nm³. Намалувањето на емисиите на NO_x за двете печки е резултат на оптимизирањето на системот за намалување на емисиите на азотни оксиди (SNCR). Оваа нова технологија се користи во нашата цементарница од 2014.

Минимизирање на бучавата

Цементарница УСЈЕ се наоѓа во комбинирана индустриска и станбена зона, опкружена со улици со густ сообраќај; затоа тешко е да се направи разлика помеѓу бучавата предизвикана од активностите во фабриката и надворешните активности (сообраќај, други индустриски активности). Измерената бучава кај точките за следење на граничните делови на фабриката и рудниците не ги надминува пропишаните дозволените граници. Сепак, во 2016 година

Цементарница УСЈЕ во соработка со Факултетот за природни и технички науки во Штип спроведе Студија за следење на бучавата со Акционен план за сведување на бучавата на минимум во близина на Цементарница УСЈЕ. Во текот на 2017 година беа завршени приоритетните мерки во согласност со Акциониот план, а инвестициите за сведување на бучавата на минимум, ќе продолжат и во 2018 година.

Управување со вода

Цементарница УСЈЕ користи т.н. „сува технологија“ за производство на цемент, што значи дека за главниот процес на производство не се користи вода. Техничка вода се користи само како средство за разладување и нема испуштање отпадни води од производството, во согласност со Насоките за известување за водата и сметководство³, кон кои се придржува УСЈЕ. Нашите постојани напори за заштита на водата како природен ресурс се одразени во одржливото управување со водата во фабриката, кое го вклучува следното:

- Употреба на водата од градската водоводна мрежа само за санитарни потреби
- Затворен систем за филтрирање и рециклирање на техничките води (за разладување на опремата)
- Одвојување на водите од канализацијата од атмосферските води и испуштање во градската канализациска мрежа
- Собирање на атмосферските води и водите од прскање на улиците од фабриката во отворени канали и нивно прочистување во прочистителната станица пред да се испуштат во приемниот дел.

3) Протокол за известување за водата, 2014 и Препораки за добри практики за сметководство на водата, 2016. Светски бизнис совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цементот

Во 2017 година, УСЈЕ употреби вкупно 126.339 m³ вода, од кои 97.403 m³ се подземни води од нашите лиценцирани бунари и 28.936 m³ од јавната комунална водоводна мрежа. Зголемувањето на потрошувачката на подземни води се должи на употребата на овие води за наводнување на зелените површини во фабриката и на нашата цел максимално да ги зголемиме зелените површини во фабриката.

Во согласност со подобрувањата во однос на

управувањето со водите, УСЈЕ инсталираше континуирано онлајн следење на количеството подземни води што се користат во фабриката. Следејќи ги насоките на Групацијата за управување со води и ефикасност, овој систем ќе алармира за несакани загуби или истекувања на вода од овие инсталации. Во рамките на истиот проект, инсталиравме 6 нови дигитални водомери, кои даваат податоци за потрошувачката на вода на секои 10 минути.

Софтвер за следење на потрошувачката на подземни води

Управување со отпад

Намалувањето, повторната употреба и рециклирањето на сировини, енергија и отпад се клучни елементи на политиката за животна средина на Групацијата. Со производството на клинкер и цемент не се создава отпад или отпаден нуспроизвод. Отпадот главно се добива од активности за одржување и за пакување производи. Врз основа на најдобрите практики, отпадот се сепарира кај изворот, се собира и привремено се складира во дел за складирање собран отпад.

Во 2017 година безбедно отстранивме околу 1.600 тони отпад, од кои 1.144 тони беа повторно внатрешно искористени или рециклирани. Во 2017 година започнавме да ги мериме сите протечени материјали што беа собрани и вратени во процесот. Со оваа постапка имаме детална анализа за постапување со целиот отпад што се генерира во фабриката. Специфичниот отпад што се создава во фабриката се отстранува на следниот начин:

Вкупно создаден специфичен отпад (со исклучок на тонери и кертриџи)	кг/т клинкер	2.18
Специфичен отпад што се отстранува надворешно	кг/т клинкер	0.62
Специфичен отпад што се отстранува внатрешно	кг/т клинкер	1.56

Енергетска ефикасност

Мерките за енергетска ефикасност сè повеќе се препознаваат како значајни средства за постигнување одржливо снабдување со енергија. Понатаму, тие ги намалуваат емисиите на стакленички гасови, ја подобруваат безбедноста на снабдувањето, ги намалуваат трошоците, дури и ја унапредуваат конкурентноста. Производството на цемент е енергетски интензивен процес за кој се потребни големи количини енергија и горива, како и големи количини сировини. Од таа причина, цементната индустрија има развиено низа технолошки решенија, кои овозможуваат намалување на енергетските потреби за производство на цементни производи.

Беше составен тим за заштеда на енергија во фабриката, со цел да се утврдат и да се спроведат мерки за зголемување на енергетската ефикасност. Тимот не се фокусира само на енергетски интензивни производни линии, туку и на утврдување на потребите од подобрувања, спроведување мерки и следење

на напредокот што се однесува на енергетската ефикасност за „мали потрошувачи на енергија во фабриката“.

Во 2017 година се спроведоа неколку активности за подобрување на енергетската ефикасност, какви што се инсталација на фотосензори за надворешно осветлување, проба со замена на канцелариски светилки со нови штедливи LED-светилки, поставување инсталација за употреба на отпадната топлина на компресорската станица и користење на отпадната топлина за помошни процеси.

Тимот за енергетска ефикасност ќе продолжи со планираните активности за 2018 година, какви што се: осветлување околу фабриката, канцелариите и просториите за комунални услуги; студија за утврдување на потребите од топла вода за процеси и за греење на простории; енергетски контроли за објекти; надградба на инсталацијата за употреба на отпадна енергија.

Биодиверзитет и управување со земја

Нашите операции во голема мера зависат од употребата на природни ресурси. Сеопфатните проценки на влијанието врз животната средина и плановите за санација ги опфаќаат сите аспекти на развојот, работењето, како и повлекувањето од употреба на рудниците. Се применуваат традиционални и нови методи за пошумување, со цел рехабилитација на рудниците. Сите активности за рехабилитација на рудниците и управување со биодиверзитетот на локациите се во согласност со Насоките за рехабилитација на рудници⁴ и Препораките од планот за управување со биодиверзитет⁵.

Вложуваме максимални напори да ги намалиме сите видови влијанија врз животната средина. Во согласност со овие напори, подготвена е Студијата за санација на рудници во сопственост на компанијата, изработена од Шумарскиот факултет во Скопје, како и План за зелен појас во должина на кругот на фабриката.

За да се обезбеди квалитетно спроведување на овие планови, ангажиравме професионална компанија и дел од површините со вегетација беше преобразен во расадник за производство на садници потребни за реализација на целите утврдени во студиите. Во рамките на овој проект во 2017 година се

засадија вкупно 18.179 растенија. На завршните нивоа од рудникот за лапорец се засадија 7.120 дрвца; 589 чемпреси во рудникот за варовник во Говрлево; 9.550 дрвца во рудникот Љубош и 920 растенија (дрвца, цвеќиња и грмушки) на зелените површини во фабриката. Продолжувајќи со практиките за корпоративна општествена одговорност, нашата компанија им донираше повеќе од 180 дрвца на соседите и на локалните заедници, кои беа засадени на јавни зелени површини.

4) Насоки за рехабилитација на рудници, 2011. Светски бизнис совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цементот

5) Препораки од план за управување со биодиверзитет, 2014. Светски бизнис совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цементот

3 Корпоративно управување

- ЕТИЧКО УПРАВУВАЊЕ
- ФИНАНСИСКИ И НЕФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ
- ПОСВЕТЕНОСТ НА ГЛОБАЛНИОТ ДОГОВОР НА ОН

Етичко управување

Како компанија веруваме дека доброто корпоративно управување е синоним за етички деловни практики, транспарентност, отворена комуникација, одговорност и одржлив развој. За нас доброто корпоративно управување создава долгорочна вредност за сите наши засегнати страни кои имаат придобивки од начинот на кој работиме.

Посветеност на човековите права

Во 2017 година УСЈЕ ја усвои Политиката за човекови права, со која се истакнува обврската да се почитуваат човековите права, како што е дефинирано во Универзалната декларација за човекови права (UNDHR) и во конвенциите на Меѓународната организација на трудот (ILO). Согласно Десетте принципи на Глобалниот договор на ООН и Водечките принципи за деловни и човекови права, како најрелевантни и материјални прашања во својата сфера на влијание, за УСЈЕ се безбедноста и здравјето, правата на работниците и слободата на здружување, како и почитувањето на различностите и еднаквите можности за сите. Со своето учество во иницијативата на Глобалниот договор на ООН на глобално и на локално ниво, УСЈЕ промовира дијалог за соработка со засегнатите страни, како и градење свест и компетенции, со цел да се подобрат разбирањето и активностите што се преземаат на полето на човековите права. Во текот на програмата за воведна обука на нововработени во Секторот за човечки ресурси, сите нововработени се обучуваат за нивните права на заштита од вознемирување на работното место, а добиваат и прирачник - водич со информации за истото.

Транспарентност и етика

УСЈЕ има усвоено и воспоставено политики што обезбедуваат добро управување и етички деловни принципи, со цел да се обезбеди почитување на соодветните закони и правила, а во многу случаи овие политики ги надминуваат законски пропишаните одредби:

- Политика за квалитет
- Политика за безбедност и здравје
- Политика за животна средина
- Политика и визија за општествена одговорност
- Политика за човекови права
- Политика против мито и корупција
- Политика за санкции
- Политика за почитување на законот за конкуренција

Почитувањето на човековите права и заштитата на правата на лицата што пријавуваат незаконско или несоодветно однесување е суштински дел од пристапот на УСЈЕ кон доброто корпоративно управување. Усвоивме правилник за пријавување поплаки, инциденти или прашања што се во согласност со Кодексот на однесување и со политиките на ТИТАН. Во 2017 година, УСЈЕ направи уште еден чекор на повисоко ниво така што воведо правилник наменет за заштита на правата на лицата што пријавуваат незаконско или несоодветно однесување и назначи овластено лице кое е одговорно за примање вакви пријави. Во новиот правилник се утврдени постапките за пријавување, вклучувајќи ги чекорите што треба да се преземат за да се заштити анонимноста на оние што укажуваат на одредено однесување.

Во 2018 година, УСЈЕ ќе продолжи да ги обучува сите вработени, да им помага подобро да ги разберат овие насоки и ќе продолжи да проверува дали лицата што пријавуваат, ја добиваат поддршката и заштитата што ја заслужуваат.

Овие политики важат за сите вработени што работат на сите нивоа, вклучувајќи директори, менаџери, службеници и работници, при што од сите се очекува да ги применуваат највисоките стандарди за професионално и лично однесување во сите околности, како и за други засегнати страни, какви што се изведувачите, онаму каде што ова е применливо. Менаџментот беше обучен за политиките и тие се инкорпорирани во работењето на компанијата.

Еднакви можности

УСЈЕ е компанија посветена на обезбедувањето еднакви можности за сите. УСЈЕ е една од членките на Групацијата ТИТАН со највисока застапеност на жени во менаџментот (28%).

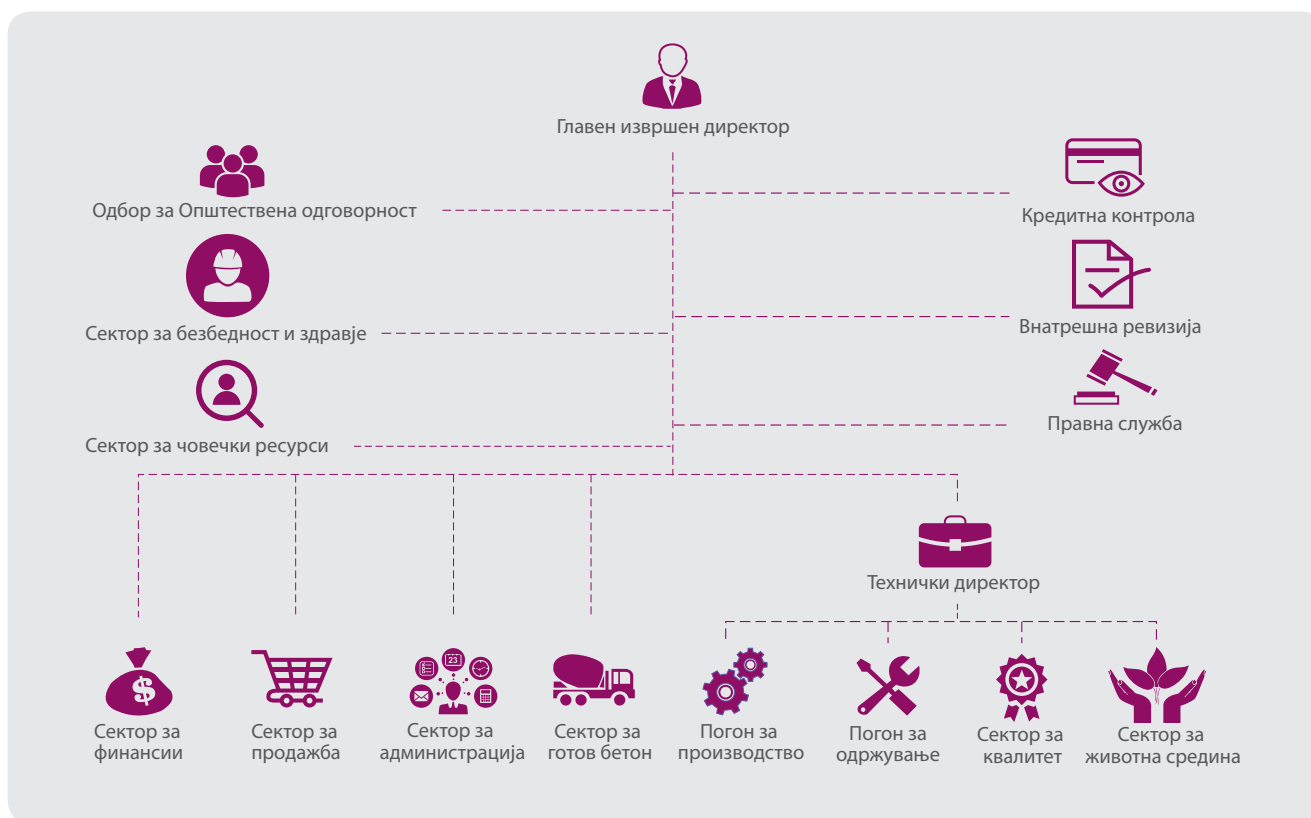
УСЈЕ го поддржува развојот на локалните заедници, нудејќи вработување за лица од соседните општини. Процентот на вработени лица од соседните општини достигна речиси 26% од вкупниот број вработени. Правата на работниците се исто така материјално прашање за сите вработени, а УСЈЕ и Групацијата

ТИТАН обезбедуваат слобода на здружување на вработените. Синдикатот редовно учествува на директни средби со менаџментот, како и во дијалогот со засегнатите страни, кој опфаќа важни прашања за одржлив развој. Во 2017 година, процентот на вработени што се членови на синдикатот достигна 78%. Претставниците на синдикатите имаат право да се сретнат со менаџментот да се договараат за различни прашања и да предложат подобрувања. Нивните сугестии се секогаш добредојдени кај менаџментот.

Број на вработени членови на синдикат

Вкупен број на членови на синдикат	Мажи	Жени	% на мажи членови на синдикат од вкупниот број на мажи	% на жени членови на синдикат од вкупниот број на жени	Процент
216	196	20	83%	49%	78%

Организациска структура и одбори

Следниве одбори овозможуваат претходно споменатите политики да бидат почитувани, следени и имплементирани:

- **Одбор на директори** - го сочинуваат пет неизвршни членови и двајца извршни членови, кои однесуваат одлуки за нашето корпоративно управување.
- **Централен одбор за управување** - одржува месечни средби на кои се дискутираат стратешките прашања за Компанијата.
- **Одбор за кредитна контрола** - задолжен за проценка и одобрување кредити, процена на клиентите, подмирување на долговите, покривање долгови, кредитно следење и контрола, дефиниција на одредби поврзани со кредитен ризик.
- **Централен одбор за безбедност и здравје** - структуриран во пет пододбори, работи на заштита на безбедноста и здравјето при работа како наш врвен приоритет.

- **Внатрешна контрола** - функционира како посебна служба, која е под надзор од Внатрешната ревизија на Групацијата.
- **Одбор за општествена одговорност / Тим за спроведување активности од општествена одговорност** - одговорен за поддршка и имплементирање на активностите од општествена одговорност во Компанијата.
- **Одбор за квалитет** – обезбедува имплементирање на Политиката за квалитет и внатрешни проверки и проверки на Системот за квалитет.
- **Одбор за животна средина** - воспоставува Политика за животна средина, утврдува цели, како и планови за нивно остварување.

Финансиски и нефинансиски ризици

Во текот на работењето компанијата се соочува со ризици од финансиска и од нефинансиска природа, кои менаџментот се обидува да ги спречи или да ги ублажи. Нашата компанија разви флексибилни системи за следење и елиминирање или сведување на минимум на различните потенцијални и значајни ризици, какви што се следните:

- Внатрешни и системски ревизии за да се одржи конзистентноста со воспоставените барања на Системите за управување

Управување со ризици

Одборот на директори е одговорен за утврдување на природата и степенот на главните ризици што компанијата треба да биде подготвена да ги преземе за да ги оствари своите стратешки цели. Одборот на директори делегираше одговорност за следење на ефективностата на системите за управување со ризици и за внатрешна контрола на компанијата на Одборот за ревизија на Групаацијата. Ваквите системи се дизајнирани да управуваат со ризиците, а не да ги елиминираат присутните ризици во насока на постигнување на деловните цели. Одборот на директори и Одборот за ревизија редовно добиваат извештаи од менаџментот за клучните ризици за бизнисот и за преземените чекори за управување/ублажување на ризиците и согледуваат дали правилно се утврдуваат, се проценуваат и дали се управува со значајните ризици со кои се соочува компанијата.

Управувањето со ризиците е втемелено во секојдневното работење на УСЈЕ. Менаџментот ги

- Одбори што се справуваат со предизвици и со ризици
- Обуки за Кодексот на однесување за да се развие свеста против корупцијата
- Воспоставени политики за заштита на доброто корпоративно управување

утврдува ризиците како дел од своите секојдневни активности. Тој воедно е задолжен да спроведе јасна проценка на сите ризици што би можело да влијаат врз тековното или врз идното работење на компанијата. Одговорноста и јасната поделба на улогите и на одговорностите во организацијата се дел од управувањето со ризиците на УСЈЕ. Како резултат на тоа, ризиците може брзо да се утврдат од повеќе извори, осигурувајќи брз и ефективен одговор. Ефективноста на системите и на политиките што се имплементирани на ниво на компанијата и Групаацијата, систематски се разгледуваат од менаџментот, вклучително и во поглед на усогласеноста со соодветните стандарди на Групаацијата. Секогаш кога ќе се утврдат слабости, се преземаат корективни мерки. Внатрешната ревизија на Групаацијата редовно го известува Одборот за ревизија за ефективностата на управувањето со ризиците и рамките за внатрешна контрола.

Антикорупциско управување

Во 2016 година, УСЈЕ ја усвои Политиката за спречување мито и корупција на ТИТАН и изготви Акциски план 2017–2020 за нејзино имплементирање и споделување до сите вработени. Оваа Политика има за цел подигнување на свеста и постигнување усогласеност со другите правила за спречување мито и корупција.

Политиката ги опфаќа сите вработени на сите нивоа и се однесува на прашањата поврзани со митото и корупцијата. Како потписници на Глобалниот договор, целосно сме посветени да учествуваме во национални и во други програми, чија цел е отстранување на појавата на мито и корупција.

Цел	Резултати 2016	Резултати 2017	Цел 2020
Јакнење на механизмите за спречување мито и корупција поврзани со вработените	Усвоена е Политиката за спречување мито и корупција на ТИТАН	Усвојување Правилник за заштитено внатрешно пријавување	Ширење информации за Политиката до сите вработени и деловни партнери
Антикорупциско управување со сите деловни партнери	Дефинирање договорна клаузула врз основа на Политиката за спречување мито и корупција	Подготвителни активности за имплементирање механизам за поплаки	Антикорупциска клаузула во сите договори со добавувачите

Посветеност на глобалниот договор на ОН

Цементарница УСЈЕ е потписничка и членка на Глобалниот договор на Обединетите нации од 2008 година, со што компанијата се обврзува да ги почитува принципите за општествено одговорно дејствување

на полето на заштита на животната средина, човекови и трудови права, антикорупциски активности и корпоративно управување и лидерство.

Принципи на Глобалниот договор на Обединетите нации

ПРИНЦИП 10

Сите бизниси треба да работат против сите форми на корупција, вклучувајќи изнудување и мито

ПРИНЦИП 9

Сите бизниси треба да го охрабруваат развојот и ширењето еколошки технологии

ПРИНЦИП 8

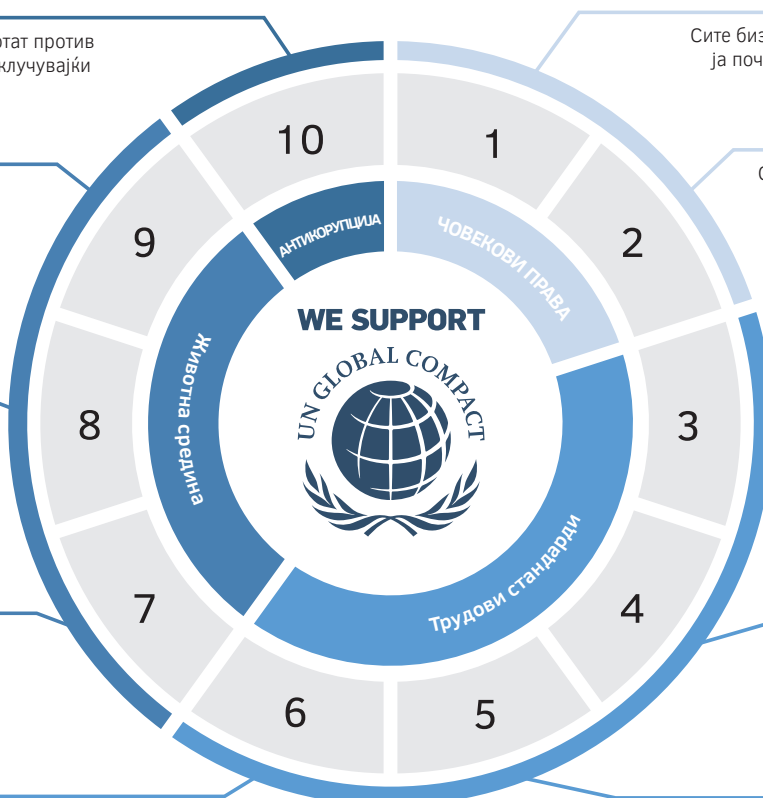
Сите бизниси треба да преземаат иницијативи за промовирање поголема еколошка одговорност

ПРИНЦИП 7

Сите бизниси треба да поттикнуваат пристапот на претпазливост во однос на еколошките предизвици

ПРИНЦИП 6

Сите бизниси треба да го поддржуваат елиминирањето на дискриминацијата во однос на вработувањето и професијата

ПРИНЦИП 1

Сите бизниси треба да ја поддржуваат и да ја почитуваат заштитата на меѓународно прогласените човекови права

ПРИНЦИП 2

Сите бизниси треба да гарантираат дека не се соучесници во злоупотреби и прекршување на човековите права

ПРИНЦИП 3

Сите бизниси треба да ја поддржуваат слободата на здружување и признавање на правото на колективно договарање

ПРИНЦИП 4

Сите бизниси треба да го поддржуваат елиминирањето на сите форми на принудна и присилна работа

ПРИНЦИП 5

Сите бизниси треба да поддржуваат ефикасна елиминација на детскиот труд

4 Додатоци

- ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
- НЕФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Одборот на Директори и Акционерите на Цементарница „УСЈЕ“ АД – Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените поединечни финансиски извештаи на Цементарница „УСЈЕ“ АД– Скопје (“Друштвото”), кои што ги вклучуваат поединечниот извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2017 година, како и поединечниот извештај за сеопфатната добивка, поединечниот извештај за промени во главнината и поединечниот извештај за паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија кои се прифатени во Република Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење

Мислење

Според наше мислење приложените поединечни финансиски извештаи ја прикажуваат објективно во сите материјални аспекти финансиската состојба на Цементарница „УСЈЕ“ АД Скопје заклучно со 31 декември 2017 година, резултатите од работењето, како и паричните текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Извештај за останати правни и регулаторни барања

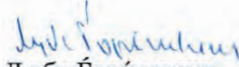
Годишниот извештај подготвен од страна на Менаџментот во согласност со барањата на Законот за трговски друштва, член 384.

Менаџментот е одговорен за подготвувањето на поединечната годишна сметка и годишниот извештај на Друштвото, кои се одобрени од страна на Одборот на Директори на Друштвото на 26 февруари 2018.

Според барањата на Законот за ревизија, известуваме дека историските информации прикажани во годишниот извештај подготвен од страна на Менаџментот на Друштвото во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва е конзистентен во сите материјални аспекти со финансиските информации прикажани во поединечната годишна сметка и ревидираните поединечни финансиски извештаи на друштвото, на крајот на и за годината која завршува на 31 декември 2017 година.

Љубе Ѓорѓиевски
Управител

Љубе Ѓорѓиевски
Овластен ревизор

ПрајсвотерехаусКуперс РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

16 април 2018 година
Скопје

Извештај за независно ограничено уверување

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b/1-20
1000 Skopje
Macedonia

До Раководството на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.grantthornton.mk

Вовед и обем на работа

Ние бевме ангажирани од Цементарница УСЈЕ АД, Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“) да извршиме ангажман за ограничено уверување во врска со следниве информации, презентирани во Извештајот за корпоративна општествена одговорност на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје за годината што заврши на 31 декември 2017 година:

- Конзистентноста на презентираниите квалитативни и квантитативни нефинансиски обелоденувања, кои се однесуваат на критериумите за комуникација за напредокот од Глобалниот договор на Обединети Нации.
- Комплетноста и точноста на квалитативните и квантитативните обелоденувања за одржливост, специфични во областите на животната средина и безбедноста и здравјето во однос на критериумите применливи во 2017, кои се усогласени со секторските насоки и стандардите за известување (иницијатива за одржливост на цемент) и со ТИТАН стандардите за известување на ниво на групата и на ниво на деловната единица.
- Методологијата на проценка на материјалноста во споредба со упатствата на стандардот AA1000.

Одговорност на Раководството

Раководството на Друштвото е одговорно за точна подготовка и презентирање на Извештајот за одржлив развој во согласност со принципите на Глобалниот договор на Обединети Нации. Оваа одговорност вклучува и избор и примена на соодветни методи за подготовка на Извештајот за одржлив развој и примена на претпоставки и процени за индивидуалните обелоденувања за одржливост кои се разумни во околностите. Исто така, одговорноста вклучува дизајнирање, имплементирање и одржување на системи и процедури релевантни за подготовка на Извештајот за одржлив развој.

Наша независност и контрола на квалитет

Ние ги почитуваме независноста и останатите етички барања од Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители („ОМСЕС“) кој е заснован на фундаменталните принципи на интегритет, објективност, професионална одговорност и должно внимание, доверливост и професионално расудување.

Во овој контекст, тимот на ангажманот за уверување е независен од Друштвото и не учествувал во подготовката на Извештајот за одржлив развој на компанијата за 2017 година.

Ние го применуваме Меѓународниот стандард за контрола на квалитет 1 и соодветно одржуваме сеопфатен систем за контрола на квалитет вклучувајќи документирани политики и процедури во врска со усогласеноста со етичките барања, професионалните стандарди и применливите правни и регулаторни барања.

Наша одговорност

Наша одговорност е да извршиме ангажман за независно ограничено уверување за да изразиме заклучок „врз основа на процедурите кои се спроведуваат за избраните податоци, како што е опишано во погорниот дел „Вовед и обем на работа“.

Нашата работа е спроведена во согласност со МСАУ 3000 „Ангажмани за уверување кои не се ревизии или проверки на историски финансиски информации“ објавен од Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување. Овој стандард бара наша усогласеност со етичките барања на Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители, како и да го планираме и извршуваме ангажманот за независно ограничено уверување на начин кој ќе ни овозможи да изразиме заклучок со ограничено уверување.

Ангажманот за ограничено уверување е ограничен главно на распрашувања и аналитички постапки. Постапките спроведени во ангажманот за ограничено уверување се разликуваат во природата и временскиот распоред, и се помали во обем од оние за ангажманот за разумно уверување. Следствено, нивото на уверување добиено при ангажманот за ограничено уверување е значително помало во обем од она добиено при ангажманот за разумно уверување спроведено во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и уверување. До степен до кој е дозволено со важечкото законодавство, ниту ние не прифаќаме ниту преземаме никаква одговорност за нашиот ангажман или за овој извештај кон никого, освен кон Друштвото и Групата, освен ако условите не се договорени експлицитно во писмена форма, со наша претходна согласност.

Резиме на извршената работа

Во рамките на делокругот на нашата работа ние ги извршивме, меѓу другите, следниве постапки во врска со анализата на материјалноста, пристапите за управување и клучните податоци презентирани во Извештајот за одржлив развој:

- Читање на Извештајот за одржлив развој (во целост) за да се увериме дека е во согласност со критериумите за комуникација за напредокот од Глобалниот договор на Обединети Нации;
- Распрашување на вработените одговорни за подготовката на Извештајот за одржлив развој заради обезбедување на информации за перформансите за одржливост за да се разберат и оценат процесите, интерните контроли и информационите системи кои се однесуваат на подготовката на горенаведените информации;

- Разбирање на Друштвото во однос на неговата организациона структура за одржливост, дијалог со заинтересираните страни и развојниот процес на програмата за одржливост;
- Споредување на текстот и податоците (врз основа на примерок) презентирани во Извештајот за одржлив развој на основните извори. Ова вклучува разгледување за тоа дали се вклучени сите суштински прашања и дали објавениот текст и податоци се точно извлечени од основните информации.

Инхерентни ограничувања

Одредени избрани информации вклучуваат нефинансиски податоци кои се предмет на повеќе инхерентни ограничувања од финансиските податоци. Квалитативните толкувања на релевантноста, материјалноста и точноста на податоците се предмет на индивидуални претпоставки и процени.

За да ја спроведеме нашата работа, ние се потпиравме исклучиво на информациите обезбедени од раководните лица на Друштвото, кои со добра волја ги прифативме како целосни, точни, реални и не погрешни. Поради тоа, ние не го потврдиме тоа со ниедна постапка за верификација, покрај постапките што се експлицитно наведени во нашиот извештај и кои произлегуваат од нашата меѓусебно договорено методологија.

- Не се извршени никакви постапки на податоците за претходни периоди за известување, како и на податоците поврзани со предвидувања и цели.
- Ниедна постапка не е спроведена на ништо друго освен во согласност со договорениот обем и следствено, нашето мислење е ограничено во тој обем.

Заклучок за ограничено уверување

Врз основа на спроведените процедури и обезбедените докази, не забележавме ништо што причинува да веруваме дека има било какви грешки или погрешни прикажувања кои би имале материјално влијание врз податоците и информациите презентирани во Извештајот за одржлив развој и дека Извештајот за одржлив развој на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје за годината што заврши на 31 декември 2017 година не е подготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со погоре споменатите критериуми, во делот „Вовед и обем на работа“.

Скопје,

02 октомври 2018 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Марјан Андонов

Овластен ревизор
Марјан Андонов

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За годината што завршува на 31 декември 2017 година

	Белешки	2017 МКД'000	2016 МКД'000
Приходи од продажба	3а	4.146.425	4.003.254
Останати приходи	3б	102.314	103.164
Трошоци на продадени производи	3в	(2.778.046)	(2.522.764)
Бруто добивка		1.470.693	1.583.654
Останати оперативни приходи	3г	97.449	63.799
Останати оперативни трошоци	3д	(182.801)	(121.232)
Трошоци за продажба и маркетинг	3ѓ	(35.915)	(33.979)
Административни трошоци	3е	(163.467)	(177.851)
Добивка од оперативни активности		1.185.959	1.314.391
Приходи од финансирање		6.791	7.070
Курсни разлики, нето		5.494	7.605
Трошоци од финансирање		(1.240)	(2.644)
Нето приходи од финансирање	3ж	11.045	12.031
Добивка пред оданочување		1.197.004	1.326.422
Данок на добивка	4	(103.632)	(125.057)
Добивка за годината		1.093.372	1.201.365
<i>Заработувачка по акција</i>			
Основна заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	5	1,94	2,13
Добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		1.036.954	1.139.375
Неконтролирано учество		56.418	61.990
		1.093.372	1.201.365
<i>Останата сеопфатна добивка која не се рекласификува во билансот на успех во последователните периоди:</i>			
Ревалоризационен вишок - Вложивања во недвижности	7	-	35.468
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.093.372	1.236.833
<i>Заработувачка по акција</i>			
Основна, вкупна сеопфатна заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво		1,94	2,19
Вкупно сеопфатна добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		1.036.954	1.173.012
Неконтролирано учество		56.418	63.821
		1.093.372	1.236.833

Белешките од страна 8 до 46 се составен дел од овие финансиски извештаи

4

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ
За годината што завршува на 31 декември 2017 година

	<i>Белешки</i>	2017 МКД'000	2016 МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>			
Добивка пред оданочување		1.197.004	1.326.422
<i>Исправки за:</i>			
(Добивка) од продажба на НПО		-	(1.149)
Амортизација на НПО		162.586	173.993
Актуарска (добивка)/загуба, нето		5.613	1.430
Приход од камати		(6.791)	(7.070)
Отпис на застарена залиха		9.991	9.998
Кусок на залиха		456	9.865
(Добивки) / загуби од вреднување, нето		(2.150)	(6.275)
Трошок за пресметани придобивки од автоден		(14.757)	-
Трошок за камати		1.240	2.644
Отпис на застарени побарувања		608	-
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани НПО		-	39
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал		1.353.800	1.509.897
(Зголемување) / намалување на побарувања од купувачи и останати побарувања		(118.240)	48.959
Намалување / (Зголемување) на залихите		(16.691)	(59.852)
Зголемување / (Намалување) на обврски спрема добавувачи и останати обврски		65.311	(38.213)
Парични средства генерирани од оперативни активности		1.284.180	1.460.791
Платени камати		(1.240)	(2.644)
Платен данок на добивка		(104.583)	(114.140)
Нето парични текови од оперативни активности		1.178.357	1.344.007
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(263.154)	(179.289)
Средства за истражување и вреднување		(15.169)	-
Примања од продажба на НПО		-	1.034
Дадена позајмица		10	-
Примени приходи од камата		6.791	7.070
Нето парични текови генерирани од (користени во) инвестициони активности		(271.522)	(171.185)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>			
Дивиденда платена на акционери во Групаацијата		(892.894)	(1.050.086)
Дивиденда платена на малцинските акционери		(48.612)	(57.176)
Нето парични текови користени во финансиски активности		(941.506)	(1.107.262)
Нето зголемување на пари и парични средства		(34.671)	65.560
Пари и парични средства на 1 јануари		863.995	798.435
Пари и парични средства на 31 декември	11	829.324	863.995

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
за 31 декември 2017 година

	Белешки	2017 МКД'000	2016 МКД'000
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	6	2.289.939	2.179.433
Вложувања во недвижности	7	168.498	166.349
Вложувања во подружница		157	157
Средства за истражување и вреднување	8	4.183	19.352
		<u>2.462.777</u>	<u>2.365.291</u>
Тековни средства			
Залихи	9	672.241	665.543
Побарувања од купувачи и останати побарувања	10	502.674	369.677
Побарување за позајмица		-	10
Побарување за повеќе платен данок на добивка		25.060	8.934
Пари и парични средства	11	829.324	863.995
		<u>2.029.299</u>	<u>1.908.159</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>4.492.076</u>	<u>4.273.450</u>
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	12	1.747.730	1.747.730
Акумулирана добивка		1.093.372	1.201.365
Останати резерви	13	538.148	538.148
Реинвестирана добивка		568.606	308.760
		<u>3.947.856</u>	<u>3.796.003</u>
Нетековни обврски			
Долгорочни резервации за отпремнини	14	54.111	54.198
Резервација за ревитализација на рудниците		10.612	12.693
		<u>64.723</u>	<u>66.891</u>
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	15	452.869	384.704
Резервација за неискористен годишен одмор		10.321	9.865
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	14	5.298	4.830
Обврска за данок на добивка		10.755	10.916
Обврска за дивиденда		254	241
		<u>479.497</u>	<u>410.556</u>
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		<u>4.492.076</u>	<u>4.273.450</u>

Потпишано од страна на овластени лица на Друштвото на 26 февруари 2018 година:

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Никос Моусурас

Финансов директор

Составувач, овластен сметководител со број на уверение 102613:

Барбакоска Габриела

Раководител на локално сметководство

Белешките од страна 8 до 46 се составен дел од овие финансиски извештаи

Нефинансиски извештаи

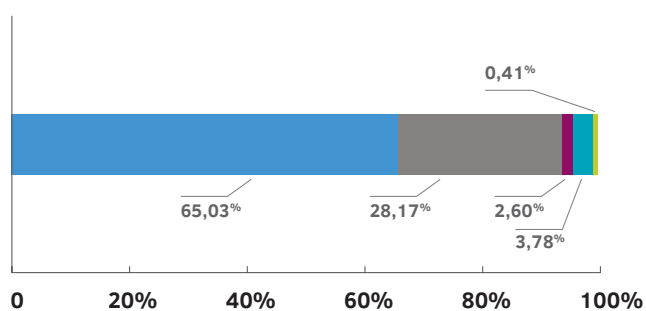
Додатоци за животната средина

Вода			2015	2016	2017
Повлечена вода	Вкупно количество повлечена вода (по тек)	m³/год.	70,621	78,275	126,339
	Површински води	m ³ /год.			
	Подземни води	m ³ /год.	40,531	53,729	97,403
	Дождовни води	m ³ /год.			
	Отпадни води	m ³ /год.			
	Комунални води	m ³ /год.	30,090	24,546	28,936
	Океански или морски води	m ³ /год.			
	Употребена вода од рудник (од отстранување вода од рудник)	m ³ /год.			
	Некористена вода од рудник (од отстранување вода од рудник)	m ³ /год.			
Употреба на вода	Вкупна употреба на вода (по одредиште)	m³/год.	70,621	78,275	126,339
	Вода од процеси во фабриката	m ³ /год.	2,358	5,794	8,431
	Нерециклирана вода од машинско разладување	m ³ /год.	13,239	11,885	11,794
	Вода за потребите на животната средина	m ³ /год.	25,205	37,176	82,960
	Питка вода (за пиење, чистење, хигиена итн.)	m ³ /год.	28,406	21,854	20,627
	Промена во залихите на вода (+ = зголемување; - = намалување)	m ³ /год.			
	Загуби	m ³ /год.	1,412	1,566	2,527
Испуштање на вода	Вкупно количество испуштена вода (по одредиште)	m³/год.	33,862	31,610	44,076
	Површински води (река, езеро)	m ³ /год.	33,862	31,610	44,076
	Потповршински води (бунар)	m ³ /год.			
	Прочистување вода далеку од местото	m ³ /год.			
	Океански или морски води	m ³ /год.			
Потрошувачка на вода	Вкупна потрошувачка на вода	m³/год.	36,938	46,665	82,263
Рециклирана вода	Вкупно количество рециклирана вода	m³/год.	1,494,097	1,563,146	1,445,487
	Рециклирана вода за машинско разладување	m ³ /год.	1,494,097	1,563,146	1,445,487
	Друго (перење возила итн.)	m ³ /год.			
Побарувачка на вода	Вкупна побарувачка на вода	m³/год.	1,531,035	1,609,811	1,527,750

Создавање специфичен отпад	Вкупно создаден специфичен отпад (со исклучок на тонери и полнења)	1,36	0,93	2,18	
	Отпад што се исфрла надворешно	kg/t клинкер	1,27	0,88	0,62
	Отпад што се исфрла внатрешно	kg/t клинкер	0,09	0,05	1,56
Дистрибуција на создаден отпад	Вкупна количина на создаден отпад (со исклучок на тонери и полнење, по под-единица)	100	100	100	
	Отпад што се исфрла надворешно	% Вкупно	93,16	94,15	28,57
	Отпад што се исфрла внатрешно	% Вкупно	6,84	5,85	71,43
	Вкупна количина на создаден отпад (со исклучок на тонери и полнење, по под-единица)	% Вкупно	100	100	100
	Отпад што се исфрла надворешно	% Вкупно	100	100	100
	Отпад што се исфрла внатрешно	% Вкупно	100	100	100
Емисии на CO ₂	Вкупни директни емисии на CO ₂	0,48	0,65	0,66	
	Специфични директни емисии на CO ₂	kgCO ₂ /t цементен производ	665	691	673

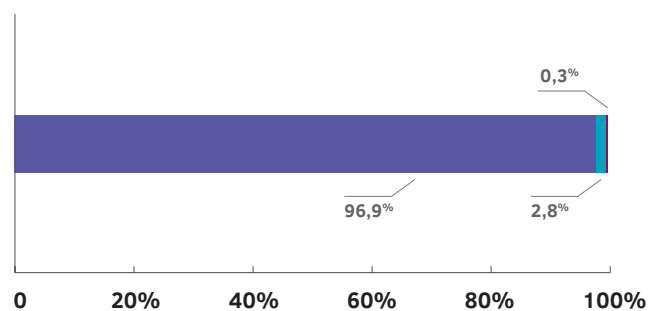
Трошоци за животната средина	Вкупни трошоци за животната средина	808,900	562,379	751,664	
	Трошок за управување со животната средина	€/γ	37,508	27,708	47,164
	Трошок за санација	€/γ	38,879	41,111	34,425
	Трошок за пошумување	€/γ	79,963	64,085	53,640
	Трошок за обука за животната средина и градење свест	€/γ	1,237	1,980	2,647
	Трошок за примена на еколошки технологии	€/γ	504,756	279,200	517,945
	Трошок за управување со отпад	€/γ	146,558	148,295	95,844

Употреба на природни сировини (%)

■ Лапорец ■ Варовник ■ Песок ■ Гипс
■ Природни пуцолани

Употреба на алтернативни сировини (%)

■ Сува лебдечка пепел ■ Друго ■ FeSO₄·H₂O

Критериуми на Глобалниот договор на ООН		
Имплементирање на Десетте начела во стратегиите и работењето		
Критериум 1)	Извештајот за напредокот го опишува интегрирањето во корпоративните функции и деловни единици	Заложби на УСЈЕ а. Политика и визија за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11
Критериум 2)	Извештајот за напредокот го опишува имплементирањето на синцирот за набавки	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11, 12, 18, 19, 27, 39, 41, 42
Политики и процедури за стабилно управување со човековите права		
Критериум 3)	Извештајот за напредокот опишува стабилни обврски, стратегии или политики на полето на човековите права	Обврски на УСЈЕ а. Водечка цел на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ е. Визија и политика за безбедност и здравје при работа на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11, 20-22, 27, 39
Критериум 4)	Извештајот за напредокот опишува ефективни системи за управување за да ги интегрира принципите за човекови права	Обврски на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ в. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11, 27, 39, 41, 42
Критериум 5)	Извештајот за напредокот опишува ефективни механизми за следење и проценка на интеграцијата на човековите права	Обврски на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11, 41, 42
Стабилни политики и процедури за управување со трудот		
Критериум 6)	Извештајот за напредокот опишува стабилни обврски, стратегии или политики на полето на трудот	Обврски на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ в. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ е. Визија и политика за безбедност и здравје при работа на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 9, 11, 15, 22, 27
Критериум 7)	Извештајот за напредокот опишува ефективни системи за управување за да ги интегрира принципите што се однесуваат на трудот	Обврски на УСЈЕ а. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ г. Визија и политика за безбедност и здравје при работа на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 20-26, 41, 42
Критериум 8)	Извештајот за напредокот опишува ефективни механизми за следење и проценка на принципите за трудот	Обврски на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 20-26, 41, 42
Стабилни политики и процедури за управување со животна средина		
Критериум 9)	Извештајот за напредокот опишува стабилни обврски, стратегии или политики на полето на управување со животната средина	Обврски на УСЈЕ а. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Политика за животната средина на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 12, 14, 18, 32-37, 40
Критериум 10)	Извештајот за напредокот опишува ефективни системи за управување за да ги интегрира принципите за животната средина	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за животната средина на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 12, 14, 18, 32-37, 40
Критериум 11)	Извештајот за напредокот опишува ефективни механизми за следење и проценка за управување со животната средина	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за животната средина на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 12, 14, 18, 32-37, 40, 53-55

Стабилни политики и процедури за управување против корупцијата

Критериум 12)	Извештајот за напредокот опишува стабилни обврски, стратегии или политики на полето на управување против корупцијата	Обврски на УСЈЕ а. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Политика против мито и корупција на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 9, 12, 14, 22, 41-43
Критериум 13)	Извештајот за напредокот опишува ефективни системи за управување за да го интегрира принципот за управување против корупцијата	Обврски на УСЈЕ а. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Политика против мито и корупција на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 9, 12, 14, 22, 41-43
Критериум 14)	Извештајот за напредокот опишува ефективни механизми за следење и проценка за да се интегрира управувањето против корупцијата	Обврски на УСЈЕ а. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Политика против мито и корупција на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 5, 9, 12, 14, 22, 41-43

Преземање дејство како поддршка на пошироките цели и прашања на ООН

Критериум 15)	Извештајот за напредокот ги опишува основните деловни придонеси за управувањето со целите и прашањата на ООН	Заложби на УСЈЕ а. Корпоративни вредности на ТИТАН и УСЈЕ б. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Заложби и обврски за КОО на ТИТАН и УСЈЕ г. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ д. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14, 22, 41-43
Критериум 16)	Извештајот за напредокот опишува стратешко управување со социјални инвестиции и филантропија	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14, 22, 41-43
Критериум 17)	Извештајот за напредокот опишува управување со вклучувањето на застапувањето и јавната политика	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14, 22, 41-43
Критериум 18)	Извештајот за напредокот опишува управување со партнерства и колективно дејствување	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Повелба на компанијата за Иницијативата за одржливост на цементот в. Стратегија за ублажување на климатските промени на ТИТАН и УСЈЕ г. Рамка за безбедност и здравје при работа на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 25, 27, 39, 42

Раководење и лидерство на корпоративна одржливост

Критериум 19)	Извештајот за напредокот опишува управување со обврските на Извршниот директор и раководството	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14
Критериум 20)	Извештајот за напредокот опишува управување со Усвојувањето на Одборот и надзорот	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14, 25, 27, 29, 42
Критериум 21)	Извештајот за напредокот опишува управување со вклучувањето на засегнатите страни	Заложби на УСЈЕ а. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ в. Рамка за управување со човечки ресурси на ТИТАН и УСЈЕ Страница/и: 12, 14, 25, 27, 29, 42

Цементарница УСЈЕ АД
ул. Борис Трајковски бр.94
1000 Скопје
Тел: +389 (2) 2782 500
www.usje.com.mk